
Votaziun dal pievel

9 da zercladur 2024

Emprim project

Iniziativa da distgargia da las premias

Segund project

Iniziativa dal frain dals custs

Terz project

Iniziativa dal pievel
«Per la libertad e l'integritad corporala»

Quart project

Lescha federala davart in
provediment d'electricitad segir
cun energias regenerablas

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Explicaziuns dal Cussegl federal
Edì da la Chanzlia federala
Fin da redacziun: 8 da mars 2024

Emprim project

Iniziativa dal pievel «Maximalmain 10 % da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)»

Curtamain	→	4–5
Detagls	→	12
Arguments	→	16
Text da votaziun	→	20

Segund project

Iniziativa dal pievel «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)»

Curtamain	→	6–7
Detagls	→	22
Arguments	→	26
Text da votaziun	→	30

Terz project

Iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala»

Curtamain	→	8–9
Detagls	→	32
Arguments	→	36
Text da votaziun	→	40

Quart project

Lescha federala davart in provediment d'electricitad segir cun energias regenerablas

Curtamain	→	10–11
Detagls	→	42
Arguments	→	46
Text da votaziun	→	50

Il videos
da votaziun:
admin.ch/videos-rm

L'app davart
las votaziuns:
VoteInfo

Curtamain

Iniziativa dal pievel «Maximalmain 10 % da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)»

Situaziun da partenza

Tut las personas en Svizra survegnan ils tractaments medicinali ch'ellas dovran. Ils custs respectivi vegnan surpigliads da l'assicuranza obligatorica da malsauns. Ils custs èn creschids fermamain ils ultims decennis ed uschia er las premias da las cassas da malsauns. Las premias engrevgeschan pli e pli ina part da la populaziun. Var in quart da la populaziun survegn ina reducziun da la premia che vegn finanziada tras la Confederaziun ed ils chantuns. La Confederaziun augmenta automaticamain sia contribuziun, sch'ils custs s'augmentan. Ils chantuns fan quai mo per part.

L'iniziativa

L'iniziativa pretenda che las personas assicuradas stoppian surpigliar maximalmain 10 pertschient da lur entradas disponiblas per las premias. La Confederaziun ed ils chantuns duain augmentar la reducziun da la premia. La Confederaziun duai surpigliar almain dus terzs da la reducziun. Quai chaschunass custs supplementars da pliras milliardas francs per onn.

Cuntraproposta indirecta

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. Els han dentant elavurà ina cuntraproposta indirecta. Ozendi reducescha la Confederaziun las premias automaticamain pli fitg, sch'ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns s'augmentan. Ils chantuns duain er far quai. La cuntraproposta indirecta als oblighescha da pajar ina contribuziun minimala a la reducziun da las premias. Per ils chantuns resultassan custs supplementars d'almain 360 milliuns francs, per la Confederaziun dentant nagins custs. La cuntraproposta entra en vigur, sche l'iniziativa vegn refusada e sch'i na vegn betg fatg in referendum cunter la cuntraproposta.

Detagls	→	12
Arguments	→	16
Text da votaziun	→	20

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Maximalmain 10% da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Per il Cussegl federal ed il parlament è l'iniziativa cun custs supplementars annuals da milliardas memia chara ed ad ella manca in impuls per franar ils custs da sanadad. Per quest motiv han els elavurà ina cuntraproposta indirecta che reducescha las premias er pli fitg e che dat supplementarmain in impuls per franar ils custs.

[🔗 admin.ch/distgargia-premias](https://admin.ch/distgargia-premias)

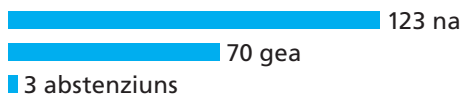
Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

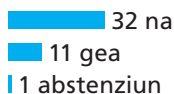
Cun l'Iniziativa da distgargia da las premias vegnan las premias plafonadas. Ellas na dastgan betg importar dapli che 10 pertschient da las entradas disponiblas. Tenor il comité na protegia quai betg mo personas cun pajas bassas, mabain er famiglias, pèrs pensiunads e personas cun entradas medias.

[🔗 bezahlbare-praemien.ch](https://bezahlbare-praemien.ch)

Votaziun en il
Cussegl naziunal

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Curtamain

Iniziativa dal pievel «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)»

Situaziun da partenza

Tut las personas en Svizra profiteschon d'in bun provediment medicinal e survegnan ils tractaments necessaris. Ils custs respectivs vegnan surpigliads da l'assicuranza obligatorica da malsauns. Dapi sia introducziun l'onn 1996 èn quests custs ed uschia er las premias da las cassas da malsauns creschids fermamain. Quai tranter auter, perquai che la populaziun vegn pli e pli veglia, perquai ch'i dat novas terapias e novs medicaments e perquai che talas e tals vegnan duvrads pli savens. In motiv è dentant er fauss impuls e structurass ineffizientas.

L'iniziativa

L'iniziativa vul introducir in frain dals custs. En il futur duain il svilup dals salaris e la creschientscha economica prescriver, quant fitg ch'ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns dastgan crescer maximalmain. Ensemen cun ils chantuns, cun ils assicuraders da malsauns e cun ils furniturs da prestaziuns sto la Confederaziun prender mesiras, per che l'augment dals custs restia en il rom admissibel. Co che las pajas ed il svilup economic vegnissan mesirads concretamain e tge mesiras che vegnissan prendidas, na prescriva l'iniziativa betg. Quai stuess il parlament fixar en la lescha.

Cuntraproposta indirecta

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. Els han elavurà ina cuntraproposta indirecta. En enclegientscha cun ils acturs dal sector da sanadad duai il Cussegl federal fixar mintga 4 onns, quant fitg ch'ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns dastgan crescer maximalmain. Sch'ils custs creschissan pli fitg, stuessan il Cussegl federal ed ils chantuns examinar mesiras per curreger quai. La cuntraproposta entra en vigur, sche l'iniziativa vegn refusada e sch'i na vegn betg fatg in referendum cunter la cuntraproposta.

Detagls	→	22
Arguments	→	26
Text da votaziun	→	30

Dumonda da
votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Per il Cussegl federal ed il parlament è il frain dals custs memia pauc flexibel. Motivs giustifitgads per custs da sanadad pli auts na vegnan betg resguardads, per exempel la vegliadetgna creschenta da la populaziun u progress medicinal. La cuntraproposta indirecta dal Cussegl federal e dal parlament resguarda quests motivs.

[🔗 admin.ch/frain-dals-custs](https://admin.ch/frain-dals-custs)

Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

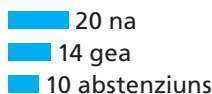
Per il comité po l'augment da las premias vegnir limità duravlamain mo cun agid d'in frain dals custs en il sector da sanadad. La culpa che las premias da las cassas da malsauns creschan dapi onns, saja numnadamain l'augment illimità dals custs da sanadad.

[🔗 https://kostenbremse-jetzt.ch](https://kostenbremse-jetzt.ch)

Votaziun en
il Cussegl nazional

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Curtamain

Iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala»

Situaziun da partenza

La primavaira 2020 è la pandemia da corona arrivada en Svizra. Il Cussegl federal ha prendì mesiras per part rigurusas per proteger la populaziun cunter il virus e per evitar ch'il sectur da sanadad, cunzunt ils ospitals, vegnia surchargià. A medem temp han perscrutadras e perscrutaders sin tut il mund cumenzà a sviluppar vaccins cunter il nov virus. Bleras parts da la populaziun han gì grondas speranzas en quests vaccins ed en la vaccinaziun sco via or da la pandemia. Auters han gì ina tenuta negativa envers la vaccinaziun. En quest ambient politic e social è questa iniziativa vegnida lantschada l'atun 2020.

L'iniziativa

L'iniziativa pretenda che la persuna pertutgada dettia ses consentiment ad intervenziuns en l'integritad corporala u spiertala. Gia oz è l'integritad corporala e spiertala francada en la costituziun. Quest dretg fundamental protegia il corp cunter l'influenza dal stadi. Tenor l'iniziativa na dastga ina persuna, che refusa da dar ses consentiment, ni vegnir chastia da ni vegnir dischavantagiada. Il text da l'iniziativa na discorra betg da «vaccinaziuns», mabain en general dad «intervenziuns en l'integritad corporala e spiertala». El cumpiglia pia da princip tut las accziuns da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas, che han ina influenza sin il corp, per exempel la lavur da la polizia e l'execuziun da chastis. Tge consequenzas concretas che quai avess, sche l'iniziativa vegniss acceptada, dependess da la realisaziun e da la giurisdicziun.

Detagls	→	32
Arguments	→	36
Text da votaziun	→	40

Dumonda da
votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa, perquai che sia finamira centrala, l'integritad corporala, è gia francada sco dretg fundamental en la constituziun. Gia oz na dastga nagin vegnir vaccinà senza ses consentiment. Plinavant n'èsi betg cler, tge consequenzas che l'iniziativa avess per la lavur da la polizia e da la giustia.

admin.ch/integritad-corporala

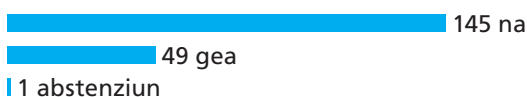
Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

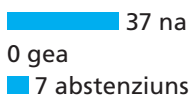
Per il comité d'iniziativa vai per pudair decider vinavant libramain davart l'agen corp. Il corp saja l'ultima bastiun da la libertad. L'uman saja mo liber, sch'el possa decider, tge ch'entra en ses corp. En questa dumonda na possian ins betg sa fidar da la politica.

freiheit-unversehrtheit.ch

Votaziun en il
Cussegl naziunal

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Curtamain

Lescha federala davart in provediment d'electricitad segir cun energias regenerablas

Situaziun da partenza

Igl è daventà pli difficil da proveder la Svizra da tut temp cun avunda energia. La restructuraziun dal provediment d'electricitad en l'Europa ed ils conflicts internaziunals pon chaschunar stretgias durant ils mais d'enviern tar nus, sch'i na po betg vegnir importada avunda electricitad. Ultra da quai dovra la Svizra dapli electricitad, per exempel per l'economia, dentant er per ils autos electrici e per las pumpas a chalur. Per garantir in provediment segir ha il parlament deliberà la Lescha federala davart in provediment d'electricitad segir cun energias regenerablas. Cunter questa lescha èsi vegni fatg in referendum.

Il project

Il project stgaffescha las basas, per ch'i possia vegnir produci svelt dapli electricitad or da funtaunas d'energia regenerabla sco aua, sulegl, vent u biomassa en Svizra. Uschia duai vegnir rinforzada l'indipendenza da noss provediment d'electricitad. Il project cumpiglia instruments da promoziun sco er novas regulaziuns per la produenziun, per il transport, sco er per l'accumulaziun e per il consum d'electricitad. La produenziun d'electricitad solara duai vegnir extendida cunzunt sin edifizis. En territoris adattads resultan cundiziuns da planisaziun simplifitgadas per quels implants eroelectrici e solars ch'èn zunt impurtants per il provediment d'electricitad durant l'enviern. Er las 16 ovras idraulicas che vegnan numnadas en la lescha, han cundiziuns da planisaziun pli simplifitgadas. Questas cundiziuns augmentan las perspectives, ch'in project possia vegnir realisà er en cas d'eventuals recurs. Votaziuns davart novs projects d'energia restan vinavant pussaivlas.

Detagls	→	42
Arguments	→	46
Text da votaziun	→	50

Dumonda da
votaziun

Vulais Vus acceptar la Lescha federala dals 29 da settember 2023 davart in provediment d'electricitad segir cun energias regenerablas (midada da la Lescha d'energia e da la Lescha davart il provediment d'electricitad)?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Gea

Per il Cussegl federal e per il parlament è il project urgentain necessari per pudair garantir in provediment d'electricitad segir: el è ina contribuziun impurtanta per in provediment d'electricitad fidà da noss pajais, schanegia la natira e la cuntrada ed è in pass concret per reducir l'utilisaziun da las energias fossilas.

[🔗 admin.ch/provediment-electricitad-segir](https://admin.ch/provediment-electricitad-segir)

Recumandaziun
dal comité da
referendum

Na

Tenor il comité facilitescha la lescha la runcada da gauds e permetta la sfiguraziun da cuntradas e la destrucziun da biotops protegids. Ella restrenschia la suveranità dal pievel, dals chantuns e schizunt da las vischnancas. I dettia dentant alternativass per garantir la segirezza dal provediment d'electricitad.

[🔗 StromGesetzNein.ch](https://StromGesetzNein.ch)

Votaziun en il
Cussegl naziunal

 177 gea
19 na
0 abstenziuns

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

 44 gea
0 na
0 abstenziuns

En detagl

Iniziativa dal pievel «Maximalmain 10 % da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)»

Situaziun da partenza

Tgi ch'è malsaun en Svizra, survegn il tractament medicinal necessari. Dapi l'onn 1996 surpiglia l'assicuranza obligatorica da malsauns ils custs per quest tractament. L'assicuranza da malsauns vegn finanziada sur las premias da las cassas da malsauns e las participaziuns als custs (franschisa, resalva persunala, contribuziun als custs d'ospital). Ils custs da l'assicuranza da malsauns èn s'augmentads fermamain ils ultims decennis. Per als cuvrir, han las premias stui vegnir augmentadas correspudentamain. Las premias èn creschidas proporziunalmain cleramain pli fitg che las pajas.¹

Reducziun da la premia

Las premias vegnan determinadas per persuna ed independentamain da l'autezza da las entradas. Ils chantuns èn obligads da reducir las premias da las persunas assicuradas che vivan en relaziuns economicas modestas. Ils chantuns survegnan per quest intent ina contribuziun da la Confederaziun. La classa mesauna na profitescha dentant betg u mo per part da questa reducziun e vegn perquai engrevgiada pli e pli da premias creschentas.

Assicuranza obligatorica da malsauns

L'assicuranza obligatorica da malsauns vegn er designada sco assicuranza da basa. Ella è obligatorica dapi l'onn 1996 e porscha a tut las persunas assicuradas access a las medemas prestaziuns. Ella cuvra ils custs da tractament en cas da malsognas, da maternità ed – en tscherts cas – d'accidents. L'assicuranza obligatorica da malsauns vegn finanziada principalmain sur premias. Tut las persunas assicuradas pajan ina premia, independentamain da lur entradas. Plinavant sa participeschan ellas als custs da tractament sur ina franchisa, sur la resalva persunala e sur ina contribuziun als custs d'ospital. Persunas en relaziuns economicas modestas survegnan ina reducziun da la premia. Questa reducziun vegn finanziada da la Confederaziun e dals chantuns cun daners da taglia.

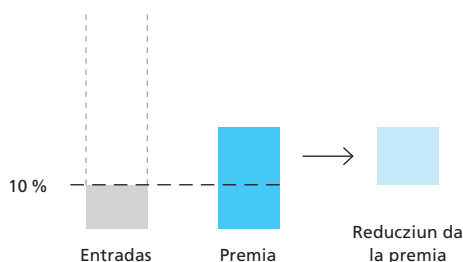
Arguments dal comité d'iniziativa	→	16
Arguments dal Cussegl federal e parlament	→	18
Text da votaziun	→	20

L'iniziativa

L'Iniziativa da distgargia da las premias pretenda che tut las personas assicuradas stoppian pajar maximalmain 10 per-tschient da lur entradas disponiblas per las premias e ch'ellas survegnian ultra da quai ina reducziun da la premia per quest import. La Confederaziun stuess financiar questas reducziuns da la premia ad almain dus terzs, ils chantuns stuessan surpigliar il rest. Co che las entradas disponiblas vegnan definidas e tge premia ch'è decisiva, stuess il parlament decider, cura che l'iniziativa vegn realisada.

Iniziativa da distgargia da las premias

Las personas assicuradas pajan max. 10% da lur entradas disponiblas

Sche la premia decisiva surpassa 10% da las entradas disponiblas, survegnan las personas assicuradas ina reducziun da la premia.

Differenzas chantunals en connex cun las premias

Per il provediment da la sanadad èn responsabels ils chantuns. Els han uschia ina gronda influenza sin ils custs. Els pon per exempel decider, quants ospitals e quantas medias e quants medis che dastgan metter a quint a l'assicuranza obligatorica da malsauns. Quai è il motiv, pertge ch'ils custs per il provediment da la sanadad èn da chantun a chantun differents. L'autezza da las premias è tut tenor il chantun fitg differenta, perquai che las cassas da malsauns ston fixar las premias uschia, ch'ils custs chantunals vegnan cuvrids.

- 1 Premias: Uffizi federal da sanadad publica UFSP ([🔗 bag.admin.ch](https://www.bag.admin.ch) > Zahlen und Statistiken > Krankenversicherung > Statistik der obligatorischen Krankenversicherung > 2022 > Statistik der obligatorischen Krankenversicherung 2022 > T 03 Prämien&mittl. Prämien je Versicherte_OKP > KV305N_STATKV2022-N); pajas: Uffizi federal da statistica UST ([🔗 bfs.admin.ch](https://www.bfs.admin.ch) > Statistiken finden > 03 – Arbeit und Erwerb > Löhne, Erwerbseinkommen und Arbeitskosten > Schweizerischer Lohnindex > Weiterführende Informationen > Tabellen > Schweizerischer Lohnindex nach Sektor: Index und Veränderung auf der Basis 1993 = 100.

Differenzas chantunals en connex cun la reducziun da la premia

Ilis chantuns fixeschan per gronda part sezs, quant fitg ch'els reduceschan las premias a tgi. Lur reducziuns da la premia pon els coordinar cun la grevezza fiscala da lur populaziun e cun lur prestaziuns socialas (per exempel ils supplements da famiglia, las prestaziuns supplementaras u l'agid social). Ilis chantuns impundan differentamain blers daners per lur reducziun da la premia. Er l'import ch'ils chantuns impundan en media per persuna, variescha fermamain.

Finanziaziun da la reducziun da la premia

L'onn 2022 ha var in quart da la populaziun survegnì ina reducziun da la premia en Svizra. Quai èn 2,3 milliuns persunas. La Confederaziun ha pajà 2,9 milliardas francs per la reducziun da la premia, ils chantuns 2,5 milliardas. La Confederaziun augmenta automaticamain sia contribuziun a la reducziun da la premia, sch'ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns ed uschia las premias creschan.² Ilis chantuns n'èn betg obligads da far quai. Ilis ultims onns han plirs chantuns adattà mo per part lur contribuziun als custs augmentads u schizunt reduci lur contribuziun.

Custs da l'iniziativa

Sche l'iniziativa vegniss acceptada, stuessan la Confederaziun ed ils chantuns reducir supplementarmain las premias per pliras milliardas francs per onn. Tenor ina stimaziun da l'Uffizi federal da sanadad publica UFSP pudess l'iniziativa chaschunar expensas supplementaras da 3,5 fin 5 milliardas francs per la Confederaziun e per ils chantuns.³ L'import exact dependa fermamain dal fatg, co ch'il parlament vegniss a realisar l'iniziativa. El stuess definir, co che las entradas disponiblas vegnan determinadas. Da questas entradas dastgassan las premias da las cassas da malsauns da las persunas assicuradas importar en il futur maximalmain 10 pertschient. Il parlament stuess er definir, tge premia che fiss decisiva per la calculaziun.⁴

- 2 La Confederaziun paja als chantuns ina contribuziun per la reducziun da la premia. Quella correspunda a 7,5 pertschient dals custs bruts da l'assicuranza obligatorica da malsauns. Questa contribuziun vegn repartida tenor la populaziun (inclusiv cunfinarias e cunfinaris) sin ils chantuns (art. 66 da la Lescha federala davart l'assicuranza da malsauns; [admin.ch](https://www.admin.ch) > Rumantsch > Dretg Federal > Collecziun sistematica).
- 3 La stimaziun sa referescha a l'onn 2020 e sa basa sin la datas da quel onn. Tut tenor il svilup dals custs da sanadad s'augmentan las expensas supplementaras annualas – tenor la stimaziun – sin 7 fin 11,7 milliardas francs fin l'onn 2030 (missiva dal Cussegl federal, BBl 2021 2383, cifra 4.2.1).

Consequenza per las personas assicuradas

Quantas personas che profitassan supplementarmain da la reducziun da la premia, dependess da la realisaziun da l'iniziativa. Perquai che las personas assicuradas cun entradas bassas survegnan gia oz ina reducziun, na vegnissan ellas strusch distgargiadas supplementarmain. Autras personas assicuradas, che dattan ora dapli che 10 pertschient da lur entradas disponiblas per la premia, vegnissan distgargiadas cun l'iniziativa.

Cuntraproposta indirecta

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa, els han dentant elavurà ina cuntraproposta indirecta sin il stgalim da la lescha. Ozendi augmenta la Confederaziun sias contribuziuns a la reducziun da la premia automaticamain, sch'ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns s'augmentan. Da nov stuessan er ils chantuns far quai. En quest connex stuess mintga chantun prestar ina contribuziun minimala a la reducziun da la premia. Questa contribuziun s'orientass als custs totals da l'assicuranza obligatorica da malsauns en il chantun respectiv. Ils chantuns fixassan sco fin ussa per gronda part sezs, a tgi ch'els reduceschan quant fitg las premias. Cun la cuntraproposta stuessan ils chantuns reducir las premias supplementarmain per almain 360 milliuns francs.⁵ Intgins chantuns adempleschan gia oz la pretensiun da la cuntraproposta. Per la Confederaziun na resultassan tras la cuntraproposta nagins custs supplementars; sia contribuziun vegniss adattada vinavant annualmain tenor la regulaziun existenta. Ultra da quai obligass la cuntraproposta ils chantuns da fixar, tge cumpart da las entradas disponiblas da las personas assicuradas che la premia da la cassa da malsauns dastga maximalmain avoir. Els pudessan fixar questa cumpart en dimensiuns differentamain autas. Sche l'iniziativa vegn refusada, alura entra en vigur la cuntraproposta indirecta, sche tala na vegn betg cumbattida cun success cun in referendum.

- 4 Sche l'iniziativa vegniss acceptada, na fiss betg stringentamain decisiva la premia ch'ina persuna paja, mabain ina premia calculada en total. Quai pudess per exempel esser ina premia media. Ina tala calculescha l'Uffizi federal da sanadad publica UFSP gia oz per intents statistics. Per quest intent stima e valitescha el la reparti-ziun da las personas assicuradas sin las differentas premias.
- 5 L'Uffizi federal da sanadad publica UFSP ha stimà, che la cuntraproposta avess custà als chantuns l'onn 2020 supplementarmain var 360 milliuns francs ([parlament.ch > Geschäfte > 21.063 > Weiterführende Unterlagen > Medienmitteilung > Donnerstag, 24. August 2023 Medienmitteilung SGK-N > Dokumente > Beilagen > Übersicht der Mehrkosten der Prämien-Entlastungs-Initiative & der verschiedenen Gegenvorschläge in Millionen Franken gerundet im Basisjahr 2020](https://www.parlament.ch/Geschäfte/21063-Weiterführende-Unterlagen-Medienmitteilung-Donnerstag-24-August-2023-Medienmitteilung-SGK-N-Dokumente-Beilagen-Übersicht-der-Mehrkosten-der-Prämien-Entlastungs-Initiative-der-verschiedenen-Gegenvorschläge-in-Millionen-Franken-gerundet-im-Basisjahr-2020)).

Arguments

Comité d'iniziativa

Ilis ultims 20 onns èn las premias pli che sa dublegiadas. Entai-fer la medema perioda n'èn las pajas e las rentas strusch creschidas. Cun l'Iniziativa da distgargia da las premias vegnan las premias plafonadas. Ellas na dastgan betg importar dapli che 10 pertschient da las entradas disponiblas. Quai na protegia betg mo personas cun pajas bassas, mabain er famiglias, pèrs pensiunads e personas cun entradas medias. Ina famiglia da quatter personas cun entradas totalas da 9000 francs netto spargna en media plirs tschient francs per mais grazia a l'iniziativa.

Las pajas stagne-schan, las premias explodeschan

Las premias da las cassas da malsauns creschan dapi onns. A medem temp spargnan ils chantuns sin donn e cust da la classa mesauna. En relaziun cun la populaziun impunda ina clera maioritad dals chantuns oz damain daners per reduziuns da premias che avant 10 onns. Quest svilup engrevgescha il problem da las premias per persuna: in manager paja numnadain tuttina bler per l'assicuranza da basa sco ina vendidra. Per puspè reparter ils custs en moda pli gista dovri dapli reduziuns da las premias.

Er per personas pensiunadas e per personas singulas

Las premias da las cassas da malsauns èn sco ina taglia che tuttas e tuts ston pajar. Ma cuntrari ad autras taglias n'èn las premias betg limitadas, mabain creschan onn per onn. Cun l'Iniziativa da distgargia da las premias vegn pretendi in plafonament tar 10 pertschient da las entradas disponiblas. Da quai na profitan betg mo personas cun pajas bassas. Personas singulas cun entradas da fin var 5000 francs netto vegnan a profitar dal plafonament pretendi.

La politica vegn sfurzada d'agir

Oz pajan las personas assicuradas il pretsch per il fatg, che la lobi dals concerns da farmazia e da la branscha da sanadad fa valair ses interess. Ella ha impedi fin ussa, che la politica survegn sut controlla ils custs da sanadad. La consequenza èn premias pli autas per nus tuttas e tuts. Sche l'iniziativa vegn acceptada, sa sposta il squitsch dals custs da sanadad creschents davent da las personas che pajan premias vi a la politica. La Confederaziun ed ils chantuns han da nov in impuls da finalmain far vinavant tar ils pretschs dals medicaments e tar la fitg chara pseudocon-currenza tranter las cassas.

Tgi profita da l'iniziativa?

Famiglia cun dus uffants

Ina famiglia da quatter personas cun entradas totalas da 9000 francs netto spargna en media plirs tschient francs per mais.

Persuna pensiunada, persuna singula

Persunas pensiunadas e persunas singulas cun entradas da fin 5000 francs netto profitan dal plafonament pretendi per las premias.

Funtauna: calculaziuns da l'Uniun sindacala svizra cun cifras da l'Uffizi federal da sanadad publica e da l'Uffizi federal da statistica; las calculaziuns sa basan sin la supposiziun ch'il parlament ed il Cussegl federal realiseschian l'iniziativa uschia, sco quai ch'i vegn proponi dal comité d'iniziativa.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

 bezahlbare-praemien.ch

Il text da questa pagina dubla deriva dal comité d'iniziativa.
El è responsabel per il cuntegn e per la formulaziun.

Arguments

Cussegl federal e parlament

L'iniziativa distgargiass bain ina part da la populaziun tar las premias, chaschunass dentant custs supplementars annuals da milliardas per la Confederaziun ed ils chantuns. Ultra da quai na s'occupa l'iniziativa betg dals motivs. Ella n'ha nagin effect encunter ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns che s'augmentan pli e pli fitg. Il Cussegl federal ed il parlament han elavurà ina cuntraproposta indirecta che augmenta la reducziun da la premia, schebain er main ferm che l'iniziativa. Ultra da quai dat la cuntraproposta in impuls da franar l'augment dals custs. Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

L'iniziativa custa memia bler

L'iniziativa avess per consequenza custs supplementars fitg auts per la Confederaziun ed ils chantuns. Els stuessan finanziar expensas supplementaras da pliras milliardas francs per onn, per exempel cun augments da la taglia u cun mesiras da spargn en auters secturs.

L'iniziativa dat in nov fauss impuls

La Confederaziun stuess pajar da nov dus terzs da la distgargia da las premias. Uschia stuess ella er pajar custs che vegnan fermamain influenzads dals chantuns. Perquai ch'ils chantuns èn per gronda part cumpetents per il provediment da la sanadad. Uschia dat l'iniziativa in nov fauss impuls: ils chantuns fissan main sut squitsch d'organisar lur provediment da sanadad en moda effizienta ed economica.

L'iniziativa zup-penta ils motivs

L'iniziativa na cumbatta betg ils motivs da las premias autas. Ella na dat nagins impuls per franar l'augment dals custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns e per distgargiar uschia las personas che pajan premias. En spezial il problem da las prestaziuns medicinalas nunnecessarias na vegniss betg preni per mauns cun l'iniziativa.

La cuntraproposta fraina ils custs

Cun lur cuntraproposta indirecta recepeschan il Cussegl federal ed il parlament la finamira da l'iniziativa: mintga chantun stuess prestar ina contribuziun minimala a la reducziun da la premia. Uschia vegnissan bler dapli personas distgargiadas da las premias che oz. Cuntrari a l'iniziativa dattan il Cussegl federal ed il parlament er in impuls per franar ils custs. Perquai che la contribuziun minimala dal chantun a la reducziun da la premia fiss mintgamai dependenta dals custs en quest chantun. Sch'il chantun reussescha a franar l'augment dals custs, per exempel tras ina planisaziun dals ospitals effizienta, spargnass el er expensas per la reducziun da la premia.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Maximalmain 10% da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)».

Na

[🔗 admin.ch/distgargia-premias](https://admin.ch/distgargia-premias)

§

Text da votaziun

Conclus federal

davart l'iniziativa dal pievel «Maximalmain 10 % da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)»

dals 29 da settember 2023

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹, suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Maximalmain 10 % da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)» ch'è vegnida inoltrada ils 23 da schaner 2020², suenter avair gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 17 da settember 2021³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 23 da schaner 2020 «Maximalmain 10 % da las entradas per las premias da las cassas da malsauns (Iniziativa da distgargia da las premias)» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 117 al. 3⁴

³ Las personas assicuradas han il dretg sin ina reduenziun da las premias da las assicuranzas da malsauns. Las premias che ston vegnir surpigliadas da las personas assicuradas importan maximalmain 10 pertschient da las entradas disponiblas. La reduenziun da las premias vegn finanziada per almain dus terzs tras la Confederaziun e per il rest tras ils chantuns.

¹ SR 101

² BBI 2020 1740

³ BBI 2021 2383

⁴ La numeraziun definitiva da quest alinea vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel; en quest connex coordinescha ella la numeraziun cun las ulteriuras disposiziuns vertentas da la Constituziun federala e fa, sch'igl è necessari d'adattar la numeraziun, las adattaziuns necessarias en tut il text da l'iniziativa.

§

Art. 197 cifra 12⁵

12. Disposiziun transitorica tar l'art. 117 al. 3 (Reducziun da las premias da las assicuranzas da malsauns)

Sche la legislaziun executiva n'è anc betg entrada en vigur 3 onns sunter l'acceptaziun da l'artitgel 117 alinea 3 tras il pievel ed ils chantuns, decretescha il Cussegl federal per quest termin las disposiziuns executivas transitoricas en in'ordinaziun.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

⁵ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala sunter la votaziun dal pievel.

En detagl

Iniziativa dal pievel «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)»

Situaziun da partenza

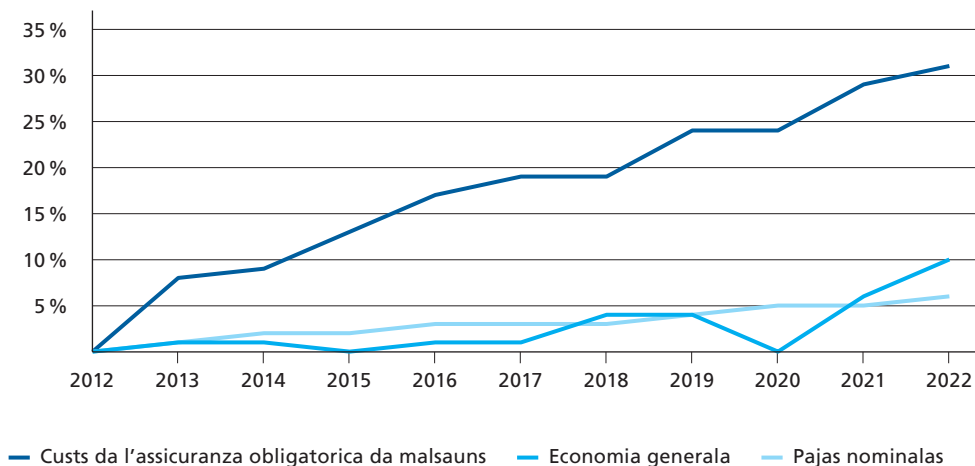
En Svizra profitescha la gliעד d'in bun provediment da la sanadad. Tuttas e tuts survegnan ils tractaments medicinalis necessaris en cas da malsogna. Ils custs respectivs vegnan surpigliads da l'assicuranza obligatorica da malsauns. Dapi sia introducziun l'onn 1996 èn ils custs creschids fermamain – uschia er las premias da las cassas da malsauns. Per ina gronda part da la populaziun è quai ina chargia pli e pli gronda.

Assicuranza obligatorica da malsauns

L'assicuranza obligatorica da malsauns vegn er designada sco assicuranza da basa. Ella è obligatorica dapi l'onn 1996 e porscha a tut las personas assicuradas access a las medemas prestaziuns. Ella covra ils custs da tractament en cas da malsognas, da maternidad ed – en tscherts cas – d'accidents. L'assicuranza obligatorica da malsauns vegn finanziada principalmain sur premias. Tut las personas assicuradas pajan ina premia, independentamain da lur entradas. Plinavant sa participeschan ellas als custs da tractament sur ina franchisa, sur la resalva personala e sur ina contribuziun als custs d'ospital. Personas en relaziuns economicas modestas survegnan ina reducziun da la premia. Questa reducziun vegn finanziada da la Confederaziun e dals chantuns cun daners da taglia.

Arguments dal comité d'iniziativa	→	26
Arguments dal Cussegl federal e parlament	→	28
Text da votaziun	→	30

Svilup dals custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns, economia generala e pajas nominalas

Il onns 2012 fin 2022 èn ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns s'augmentads per persuna per circa 31 pertschient, l'economia generala per var 10 pertschient per persuna e las pajas nominalas tut en tut per var 6 pertschient.

Funtaunas: Uffizi federal da sanadad publica (statistica da l'assicuranza obligatorica da malsauns 2022) ed Uffizi federal da statistica (statistica da la creschientscha e da la productivitat [WPS] ed indicatur svizzer dals salaris [SLI] sin basa da las datas dal Servetsch central da las statisticas da l'assicuranza d'accidents [SSAA])

L'iniziativa

L'iniziativa oblighescha la Confederaziun d'introducir in frain dals custs en l'assicuranza obligatorica da malsauns: ensemen cun ils chantuns, cun las cassas da malsauns e cun ils furniturs da prestaziuns medicinalas sto la Confederaziun procurar, ch'ils custs na creschian betg blier pli fitg che la media da las pajas e che l'economia generala.

Rolla dals partenaris tariffars

Per tge pretsch ch'ina prestaziun medicinala po vegnir quintada giu, vegn fixà dals partenaris tariffars. Per l'ina èn quai las federaziuns da las cassas da malsauns, per l'autra las federaziuns dals furniturs da prestaziuns (per exempel medias e medis, ospitals, apotecas, labors, chasas da tgira). Ils contracts tariffars ston vegnir approvads uffizialmain. L'iniziativa preten- da ch'ils partenaris tariffars prendian mesiras per franar ils custs.

Mesiras obligatorias per franar ils custs

Dus onns suenter che l'iniziativa è vegnida acceptada, vegn examinà il svilup dals custs. Sche l'augment dals custs importa passa 20 pertschient da l'augment da las pajas e sch'ils partenaris tariffars n'han prendì naginas mesiras fin lura, ston la Confederaziun ed ils chantuns concluder mesiras per franar ils custs. L'onn suandant ston las mesiras far effect. Quant fitg ch'ils custs dastgan s'augmentar a lunga vista, sto il parlament fixar en la lescha.

La lescha regla la realisaziun

En il text da l'iniziativa na vegni betg declarà pli detagliadain, co ch'il frain dals custs e las mesiras, che la Confederaziun ed ils chantuns ston prender per franar ils custs, duain vegnir concepids. Il parlament sto reglar quai en la lescha.

Motivs per l'augment dals custs

L'augment dals custs da sanadad ha plirs motivs. Primo s'augmenta il dumber da personas pli veglias ed uschia er il dumber da personas cun malsognas cronicas, che dovran dapli tractaments medicinals. En la vegliadetgna resultan perquai dapli custs da sanadad.¹ Fin l'onn 2050 dastgass il dumber da personas sur 80 onns pli che sa dublegiar en Svizra.² Secundo pon progress medicinal e tecnologic augmentar ils custs, perquai ch'i dat pli bleras e megras pussaivladads da terapia e perquai che quellas vegnan er duvradas pli savens. Sco terz cuntegna il sector da sanadad duplicitads, fauss impuls e structuradas ineffizientas, cun la consequenza ch'i dat blers tractaments che n'èn betg inditgads ord vista medicinala. Stimaziuns partan qua d'in potenzial da spargn da pliras milliardas francs.³

- 1 Uffizi federal da sanadad publica: Statistik der obligatorischen Krankenpflegeversicherung 2022 (STAT KV 22), T 2.06 Bruttoleistungen nach Altersklasse und Geschlecht ([bag.admin.ch](https://www.bag.admin.ch) > Zahlen und Statistiken > Krankenversicherung: Statistiken > Statistik der obligatorischen Krankenpflegeversicherung).
- 2 Uffizi federal da statistica (2020): Szenarien zur Bevölkerungsentwicklung der Schweiz, 2020–2050, p. 12 ([bfs.admin.ch](https://www.bfs.admin.ch) > Statistiken finden > Bevölkerung > Zukünftige Entwicklung > Schweiz-Szenarien > Publikationen).
- 3 Winterthurer Institut für Gesundheitsökonomie ZHAW ed INFRAS (2019): Effizienzpotenzial bei den KVG-pflichtigen Leistungen ([bag.admin.ch](https://www.bag.admin.ch) > Versicherungen > Krankenversicherung > Laufende Revisionsprojekte > KVG-Änderung: Vorgabe von Kostenzielen > Dokumente).

Mesiras dal Cussegl federal per franar ils custs

Las cumpetenzas en il sector da sanadad èn repartidas sin la Confederaziun e sin ils chantuns. Ils chantuns èn per exempel responsabels per admetter las medias ed ils medis u per fixar il dumber d'ospitals. En ses champ da cumpetenza ha la Confederaziun prendì ils ultims onns mesiras che han sbassà ils custs per plirs tschients milliuns francs per onn, per exempel reduziuns dals pretschs da medicaments u in'adattaziun da las tariffas per analisas da labor u per prestaziuns medicinalas ambulantas. L'onn 2018 ha il Cussegl federal plinavant concludì dus vasts pachets per franar ils custs e proponì 16 mesiras al parlament. Intginas da questas mesiras èn vegnidas approvas e realisadas, autras vegnan actualmain anc discutadas en il parlament.

Cuntraproposta indirecta

Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. Els han dentant elavurà ina cuntraproposta indirecta sin il stgalim da la lescha. Tenor questa cuntraproposta fixass il Cussegl federal, quant fitg ch'ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns dastgassan s'augmentar maximalmain. Ils acturs dal sector da sanadad stuessan l'emprim motivar, pertge e quant fitg ch'ils custs vegnissan a s'augmentar en mintga sector. Quai purtass dapli trasparenza. Sch'ils custs s'augmentassan pli fitg che fixà, stuessan il Cussegl federal ed ils chantuns examinar mesiras per curreger quai. La cuntraproposta entra en vigur, sche l'iniziativa vegn refusada e sche la cuntraproposta na vegn betg cumbattida cun success tras in referendum.

Arguments

Comité d'iniziativa

Dapi onns creschan las premias da las cassas da malsauns. La culpa è l'augment illimità dals custs da sanadad. Perquai pretenda l'iniziativa ch'ils custs da sanadad vegnian franads. Ella oblighescha tut ils acturs – saja quai chantuns, ospitals, medis, cassas da malsauns u l'industria farmaceutica – da sa cunvegner a mesiras per reducir ils custs, sch'ils custs da sanadad creschan memia fitg cumpareglià cun las pajas. Mo uschia pudain nus franar duraivlamain l'augment da las premias.

Da tge sa tracti?

Las premias da las cassas da malsauns creschan dapi onns ed engrevgeschan pli e pli fitg nossa bursa. Fin 15 000 francs: uschè bler paja oz ina famiglia da quatter persunas mintga onn per la cassa da malsauns. L'explosiun da las premias è dentant mo in spievel dals custs creschents en il sector da sanadad. Per schliar duraivlamain il problem dovri ussa in frain dals custs.

Co funcziuna quest frain dals custs?

Il frain dals custs funcziuna sco il frain a l'indebitament cumprovà da la Confederaziun. Sch'ils custs da sanadad creschan entaifer in onn 20 % pli fitg che las pajas, prenda la Confederaziun, ensemen cun tut ils acturs, mesiras per sbassar ils custs. Tranter l'onn 2010 e l'onn 2020 èn ils custs da sanadad en l'assicuranza da basa creschids en media per 3 % per onn, entant che las pajas èn s'augmentadas mo per 0,7 %. Ils custs èn pia creschids 400 % pli fitg che las pajas ed importan oz, en il sector obligatoric, passa 30 milliardas francs per onn.

Tgeninas èn las mesiras concretas?

Tenor in rapport d'experts da la Confederaziun pudess ins spargnar gia oz 6 milliardas francs per onn en il sector obligatoric, e quai senza perditas da qualitad. L'incarica fiss clera: tut ils acturs ston sa cunvegner a mesiras liantas, sch'ils custs creschan pli fitg che quai che l'iniziativa prevesa. Cun l'iniziativa vegn stgaffida la basa costituziunala necessaria.

Effect disciplinant

Il sistem actual cuntegna ina massa fauss impuls. Il sector da sanadad è numnadamain l'unic lieu, nua ch'ils acturs fixeschan sezs il pretsch e determineschan, quantas prestaziuns ch'els mettan a quint. Il frain dals custs è l'unica via per cuntanscher ina conscienza per ils custs en il sector da sanadad.

Ston ins temair raziunaments?

Na. Anzi: l'iniziativa vul che tut ils acturs surpiglian finalmain responsabilidad per l'explosiun dals custs e ch'il cumbat da repartiziun intern a quint da las personas che pajan premias prendia ina fin. Entant che las medias da chasa, ils medis d'uffants e las tgirunzas portan gia oz las grevezas dal sistem, s'enritgeschan auters senza turpetg.

Ston ins temair ina reducziun da prestaziuns?

Na. Nus vulain vinavant il meglia sistem da sanadad dal mund. Cun custs totals da bunamain 90 milliardas francs per onn stoi esser pussaivel da porscher a la populaziun in provediment medicinal bun e pajabel ch'è accessibel a tuts.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

[🔗 https://kostenbremse-jetzt.ch](https://kostenbremse-jetzt.ch)

Arguments

Cussegl federal e parlament

Las premias da las cassas da malsauns creschan ed engrevgeschan uschia pli e pli fitg las personas cun entradas bassas e mesaunas. In frain dals custs, sco ch'el vegn pretendì da l'iniziativa, è dentant memia pauc flexibel. I dat numnadamain motivs plausibels, pertge ch'ils custs s'augmentan, sco per exempel la vegliadetgna creschenta da la populaziun u progress medicinal. Cuntrari a l'iniziativa resguarda la cuntraproposta dal Cussegl federal e dal parlament quests facturs. Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Dretga diagnosa, fauss med

L'iniziativa tracta in problem impurtant: ils custs da l'assicuranza obligatorica da malsauns creschan memia fitg. I existan structuradas ineffizientas, ed i vegnan fatgs dapli tractaments che quai che fiss inditgà ord vista medicinala. L'iniziativa è dentant memia pauc flexibla: l'augment dals custs ch'è permess vegn collià unilateralmain cun il svilup da las pajas e da l'economia. Motivs plausibels per l'augment dals custs na vegnan uschia betg resguardads, per exempel il progress medicinal u la populaziun che vegn pli e pli veglia.

I dovra concepts differenziads

En in sector uschè central sco il provediment da la sanadad èsi impurtant da proceder tant sco pussaivel en moda differenziada. Tut tenor la realisaziun da l'iniziativa ristgan ins ch'il svilup dals custs vegnia restrenschi memia fitg. Uschia pudessi capitar, che tractaments necessaris n'avessan betg pli lieu u na vegnissan betg realisads svelt avunda. La qualitat dal provediment medicinal da la populaziun pudess sa diminuir.

Betg resguardà che la populaziun vegn pli e pli veglia

En la vegliadetgna resultan dapli custs da sanadad, per exempel pervia da malsognas cronicas sco cancer u diabetes. En ina societad cun glied pli e pli veglia creschan damai ils custs da sanadad. Quai sto vegnir resguardà. L'iniziativa negli-gescha dentant quai.

Betg resguardà il progress medicinal

La medischina ha fatg progress enorms ils ultims decennis. Malsognas ch'eran pli baud incurablas, pon vegnir tractadas oz cun success. Da questas pussaivladads da terapia novas e savens charas na vul nagin desister. L'iniziativa ignorescha quest progress.

La cuntraproposta porta trasparenza

Cun la cuntraproposta indirecta surpiglian il Cussegl federal ed il parlament las finamiras da l'iniziativa. La cuntraproposta purtass la trasparenza necessaria en connex cun ils custs da sanadad: tut ils acturs stuessan mussar, tge cumparts da l'augment dals custs ch'èn giustifitgadas. Structuras ineffizientas duain uschia vegnir identifitgadas meglier e prestaziuns medicinalas nunnecessarias duain vegnir reducidas. A medem temp pudessan vegnir resguardads motivs medicinalmain giustifitgads per l'augment dals custs, sco la vegliadetgna creschenta da la populaziun u novas pussaivladads da terapia.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)».

Na

[🔗 admin.ch/frain-dals-custs](https://admin.ch/frain-dals-custs)

§

Text da votaziun

Conclus federal

davart l'iniziativa dal pievel

«Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)»

dals 29 da settember 2023

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹, suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)» ch'è vegnida inoltrada ils 10 da mars 2020², suenter avair gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 10 da november 2021³, *concluda:*

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 10 da mars 2020 «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)» è valaivla e vegn sutta-messa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 117 al. 3 e 4⁴

³ Ella [la Confederaziun] regla en collavuraziun cun ils chantuns, cun ils assicuraders da malsaus e cun ils furniturs da prestaziuns la surpigliada dals custs tras l'assicuranza obligatorica per la tgira da malsaus uschia, ch'ils custs sa sviluppan cun impuls effizients conform a l'economia svizra generala e conform a la media dals salaris. Per quest intent introducescha ella in frain dals custs.

⁴ La lescha regla ils detagls.

¹ SR 101

² BBl 2020 4772

³ BBl 2021 2819

⁴ La numeraziun definitiva da quest alinea vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel; en quest connex coordinescha ella la numeraziun cun las ulteriuras disposiziuns vertentas da la Constituziun federala e fa, sch'igl è necessari d'adattar la numeraziun, las adattaziuns necessarias en tut il text da l'iniziativa.

§

Art. 197 cifra 12⁵

12. Disposiziun transitorica tar l'art. 117 al. 3 e 4 (Assicuranza da malsauns e cunter accidents)

Sche l'augment da la media dals custs per persuna assicurada ed onn en l'assicuranza obligatorica per la tgira da malsauns sa chatta – 2 onns suenter l'acceptaziun da l'artigel 117 alineas 3 e 4 tras il pievel ed ils chantuns – passa in tschintgavel sur il svilup da las pajas nominalas e sch'ils assicuraders ed ils furniturs da prestaziuns (partenaris da tariffa) n'han fixà fin lura naginas mesiras liantas per franar ils custs, prenda la Confederaziun en collavuraziun cun ils chantuns mesiras per sbassar ils custs, che entran en vigur a partir da l'onn suandant.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

⁵ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

En detagl

Iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala»

Arguments dal comité d'iniziativa	→	36
Arguments dal Cussegl federal e parlament	→	38
Text da votaziun	→	40

Situaziun da partenza

Durant la pandemia da corona han il Cussegl federal ed ils chantuns prendì mesiras per part rigurasas. La finamira era quella da franar la derasaziun dal virus, da proteger la populaziun e d'evitar ch'ils ospitals vegnian surchargiads. Gia baud è la Svizra sa focussada sin procurar novs vaccins. La vaccinaziun è stada ina part essenziala da la strategia per superar la pandemia. A partir dal 2021 ha la populaziun svizra pudì sa laschar vaccinar. Circa 70 pertschient han fatg diever da questa pussaivladad. Sin quai èn bleras mesiras da protecziun puspè vegnidas abolidas. Per las personas che n'eran betg vaccinas u guaridas, èn tschertas restricziuns restadas en vigur temporarmain.

Text da l'iniziativa

Il text da l'iniziativa na dovra betg l'expressiun «vaccinaziun». Anzi, el pretenda en general che la persuna pertutgada dettia ses consentiment ad intervenziuns dal stadi en l'integritad corporala e spiertala. Plinavant na duai ina persuna, che refusa da dar ses consentiment, ni dastgar vegnir chastiada ni subir dischavantatgs socials u professiunals.

Integritad corporala

Gia oz è l'integritad corporala e spiertala fixada sco dretg fundamental en la Constituziun federala (artitgel 10 alinea 2). Quest dretg fundamental protegia il corp uman cunter tuttas intervenziuns dal stadi. Da princip è ina tala intervenziun admissa mo, sche la persuna pertutgada dat ses consentiment. In dretg fundamental na vala dentant betg en moda absoluta. Sut tschertas cundiziuns po il stadi restrenscher quest dretg.

Restricziun d'in dretg fundamental

Ilis criteris per restrenscher in dretg fundamental èn rigurus. Per che quai saja pussaivel, stoi esser avant maun in interess public predominant u ston esser periclitads ils dretgs fundamentals d'autras personas. Ina tala restricziun dovra adina ina basa giuridica e sto esser proporziunala. Sut questas premissas po la polizia per exempel perquirir u arrestar personas suspectadas.

Obligatori da vaccinar

Er en connex cun vaccinaziuns sto il stadi respectar il dretg da l'integritad corporala e spiertala. Ina vaccinaziun senza consentiment è esclusa. Per tschertas situaziuns excepziunalas prevesa la Lescha d'epidemias dentant la pussaivladad d'in obligatori da vaccinar da durada limitada per tschertas gruppas da personas. Quai, sche la populaziun na po betg vegnir protegida cun autras mesiras pli miaivlas. Uschia pudess per exempel vegnir pronunzià in obligatori da vaccinar per il personal en secturs sensibels dals ospitals. Sch'ina persona refusa la vaccinaziun, sto ella eventualmain midar en in'autra partiziun. Ina vaccinaziun senza consentiment resta esclusa. In obligatori da vaccinar uffizial sin plaun federal n'è anc mai vegnì pronunzià, er betg durant la pandemia da corona.

Restricziuns per personas betg vaccinas

Durant l'ultima fasa da la pandemia hai dà tschertas restricziuns per personas betg vaccinas: cura ch'il dumber da personas infectadas cun COVID-19 è s'augmentà fermamain, dastgavan temporarmain mo pli personas vaccinas e guaridas visitar ils restaurants ed autras instituziuns. La finamira da questas mesiras era quella d'evitar ulteriuras restricziuns per l'entira populaziun e per ils manaschis.

Consequenzas da l'acceptaziun

Il text da l'iniziativa cumpiglia da princip tut las activitads da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas, che influenzeschan en ina moda u l'autra il corp uman, per exempel la lavur da la polizia. Tge consequenzas che quai avess per lur lavur, sche l'iniziativa vegniss acceptada, dependess da la realisaziun concreta e da la giurisdicziun. Cumpetents en chausa fissan ils parlaments, las dretgiras ed ulteriuras autritads sin plaun federal, chantunal e communal.

Arguments

Comité d'iniziativa

Gea, en questa votaziun sa tschenta per nus la dumonda: Vulain nus dastgar decider er en l'avegnir libramain davart noss corp? In sclav respundess cun forza e persuasiun cun «gea». El sa numnadamain, tge che quai vul dir da viver en sclavaria. Ina persuna è mo libra, sche betg la politica, mabain ella sezza po decider en atgna responsabladad e cun in «gea» persvadi, tge che vegn en il corp. Na fidai mai mo da la politica. Nagin na sa numnadamain, co ch'il mund sa preschenta en 5 onns.

Gea a l'ultima bastiun da la libertad

Ni la politica ni l'industria farmaceutica ni organisaziuns internaziunalas na duain pudair decider, sche noss corp survegn in microchip implantabel, nanoparticlas, ina manipulaziun genetica, ina vaccinaziun u insatge auter, e basta! Perquai «gea» a l'ultima bastiun da la libertad!

Microchip per lavurantas e lavurants

L'onn 2018 ha il Parlament europeic preschentà il studi «The Use of Chip Implants for Workers» (L'utilisaziun da chips implantads per lavurantas e lavurants). Il studi descriva l'utilisaziun da chips implantads per lavurantas e lavurants europeics e menziunescha sin p. 22, ch'ina autoritad dastga prender influenza sin basa dal dretg mo, sche quai è necessari per garantir la segirezza publica naziunala ed il bainstar economic dal pajais, per evitar revoltas u delicts, per proteger la sanadad u la morala ubain per proteger ils dretgs e las libertads d'auters (art. 8 al. 2 CEDU). Decida er qua la WHO en l'avegnir? Pertge fan ins insumma in tal studi? Arriva la surveglianza?

Finalmain segirezza giuridica

Betg la Constituziun federala sto sa drizzar tenor las leschas, mabain las leschas tenor la Constituziun federala. En cas d'in «gea» po il parlament finalmain fixar en la lescha, tge che l'integritad corporala è, ed uschia stgaffir segirezza giuridica.

Contract da la WHO davart las pandemias senza effect giuridic?

En cas d'in «gea» sto il Cussegl federal sa decider: vala la Constituziun federala u vala in contract cun ina pussanza sco l'Organisaziun mundiala da la sanadad (WHO) che n'è betg elegida da nus?

Tge è la vardad e la libertad?

En sia proposta al parlament scriva il Cussegl federal: «En Svizra na dastga gia oz nagin vegnir sfurzà da sa laschar vaccinar cunter sia atgna voluntad.» Correspunda questa frasa a la vardad, sch'ins vegn exclus sco persuna betg vaccinada? Èn ins anc liber sco persunal da tgira, sche Jürg Grossen, president da la pvl, ha pretendì ils 17-07-2021 en las medias, che persunas betg vaccinadas stoppian purtar in segn visibel per mintgin? Decidain nus anc libramain u sfurzadamain sut quest grond squitsch psichic? Questas dumondas stuain nus discutir e la resposta po mo esser in «gea per la libertad e l'integritad corporala»!

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

 freiheit-unversehrtheit.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

Il Cussegl federal ed il parlament èn cunter l'iniziativa, perquai che sia finamira centrala, l'integritad corporala, è gia francada sco dretg fundamental en la Constituziun federala. Gia oz na dastga per exempel nagin vegnir vaccinà senza ses consentiment. Plinavant n'èsi betg cler, tge consequenzas concretas che quai avess – per exempel per la lavur da la polizia e da la giustizia – sche l'iniziativa vegniss acceptada. Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa cunzunt per ils suandants motifs:

Dretg fundamental garanti

Il dretg da l'integritad corporala e spiertala è francà gia oz sco dretg fundamental en la Constituziun federala. El protegia il corp uman cunter intervenziuns dal stadi e dastga vegnir restrenschi mo per motifs fitg impurtants e mo sut las cundiziuns ch'èn fixadas en la constituziun.

Sforz da sa laschar vaccinar è exclus

Il svilup da vaccins è ina gronda prestaziun medicinala. Las vaccinaziuns han gidà ad extirpar malsognas transmissiblas sco la virola. Durant la pandemia da corona è la vaccinaziun sa mussada sco med efficaci per proteger la glieud cunter grevs decurs da la malsogna. Er en connex cun la vaccinaziun vala il dretg da l'integritad corporala: gia oz na dastga nagina persuna en Svizra vegnir vaccinada senza ses consentiment.

Tractament inegal sco excepziun

En situaziuns excepziunalas pon restricziuns temporaras per personas betg vaccinadas gidar a proteger il sector da sanadad d'ina surchargia ed ad evitar mesiras pli rigurusas per tuts. Uschia per exempel durant la pandemia da corona: temporarmain n'han las personas betg vaccinadas betg survegni access als restaurants ed ad autras instituziuns, quai per betg stuair serrar ils manaschis per tuts.

Consequenzas intschertas

Il text da l'iniziativa è uschè general e vag, ch'i n'è betg cler, sut tge cundiziuns che las intervenziuns necessarias dal stadi en l'integritad corporala d'ina persuna fissan anc pussaivlas. Questa intschertezza pertutga in grond dumber da las incumbensas dal stadi, sco la lavur da la polizia, l'execuziun da chastis u il sector d'asil. Tut tenor la realisaziun e la giurisdicziun pudessan la Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas survegnir difficultads d'ademplir incumbensas centralas.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala».

Na

[🔗 admin.ch/integritad-corporala](https://www.admin.ch/integritad-corporala)

§

Text da votaziun

Conclus federal

davart l'iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala»

dals 29 da settember 2023

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra, sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹, suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala» ch'è vegnida inoltrada ils 16 da december 2021², suenter avair gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 9 da december 2022³, concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 16 da december 2021 «Per la libertad e l'integritad corporala» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 10 al. 2bis

^{2bis} Intervenziuns en l'integritad corporala u spiertala d'ina persuna dovran ses consentiment. Sche la persuna pertutgada refusa il consentiment, na dastga ella betg vegnir chastiada e na dastgan resultar nagins dischavantatgs socials u professionals per ella.

Art. 197 cifra 12⁴

12. Disposiziun transitorica tar l'art. 10 al. 2bis (Dretg da l'integritad corporala e spiertala)

L'Assamblea federala decretescha las disposiziuns executivas tar l'artitgel 10 alinea 2bis il pli tard 1 onn suenter ch'el è vegni acceptà dal pievel e dals chantuns. Sche las disposiziuns executivas n'entran betg en vigur entaifer quest termin, decretescha il Cussegl federal las disposiziuns executivas en furma d'ina ordinaziun e las metta en vigur per quest termin. L'ordinaziun vala fin a l'entrada en vigur da las disposiziuns executivas ch'èn vegnidadas decretadas da l'Assamblea federala.

¹ SR 101

² BBl 2022 195

³ BBl 2023 59

⁴ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

§**Art. 2**

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

En detagl

Lescha federala davart in provediment d'electricitad segir cun energias regenerablas

Situaziun da partenza

Durant ils mais fraids è noss pajais dependent d'imports d'electricitad. Ils imports n'èn dentant betg adina pussaivels en la medema dimensiun. Per l'ina ha quai da far cun ils conflicts internaziunals sco la guerra en l'Ucraina. Per l'autra dovrà il pajais europeic sezs dapli electricitad, quai per remplazzar ils purtaders d'energias fossilas. La Svizra na po pia betg sa fidar da pudair importar da tut temp avunda electricitad. Quai pudess chaschunar stretgas en il provediment d'electricitad.

Dapli produziun en Svizra

Per rinforzar in provediment segir sto vegnir producida dapli electricitad en Svizra. Perquai ha il parlament deliberà l'atun 2023 la Lescha federala davart in provediment d'electricitad segir cun energias regenerablas. Questa lescha cumpiglia instruments da promoziun sco er novas regulaziuns per producir, per transportar sco er per accumular e per consumar electricitad. Il project permetta da construir svelt implants che produceschan electricitad or d'energias regenerablas, per exempel or d'aua, da sulegl, da vent e da biomassa.

Arguments dal comité da referendum	→	46
Arguments dal Cussegl federal e parlament	→	48
Text da votaziun	→	50

Cumplettaziun cunzunt sin edifizis

La cumplettaziun da la producziun d'electricidad or d'energias regenerablas en Svizra han las votantas ed ils votants acceptà gia l'onn 2017 cun la revisiun totala da la Lescha d'energia. Ils instruments ch'èn vegnids introducids quella giada per promover las energias regenerablas, vegnan prolungads per 5 onns tras quest project ed er cumplettads. Entaifer l'entira cumplettaziun ha l'energia solara sin edifizis il potenzial il pli grond. Perquai vegnan anc adina concedidas contribuziuns finanzialas per indrizs solars sin tetgs e vi da fatschadas. Ultra da quai prevesa il project d'armonisar en l'entira Svizra las tariffas minimalas per inducir energia solara en la rait. Da nov pon er vegnir furmadas societads localas da forza electrica, quai per pudair commercialisar l'electricidad solara producida sez sin il nivel d'in quartier.

Natira e cuntrada

Implants gronds dovran natira e cuntrada, produceschan percenter electricidad. Tranter quests interess sto vegnir creà in equilibr. En territoris spezialmain degns da protecziun, quai vul dir en biotops d'impurtanza naziunala ed en reservats d'aua e d'utschels migrants, na dastgan pia er en il futur vegnir construids nagins novs implants da producziun d'electricidad. Il project prevesa da nov tschertas excepziuns, per exempel per tscherts avantglatshers.

Territoris per implants d'interess naziunal

Ils implants eroelectrics ed ils implants solars che surpasan ina tscherta grondezza ed impurtanza, valan sco implants d'interess naziunal. Il project prevesa, ch'i duain valair cundiziuns da planisaziun simplifitgadas per quels implants ch'èn previs en territoris adattads per trair a niz la forza dal vent e l'energia solara e betg situads en ina cuntrada protegida d'impurtanza naziunala. Ils chantuns determineschan quests territoris. Cun far quai ston els tegnair quint da la protecziun da la cuntrada, da las auas, dal gaud e da l'agricultura. Las cundiziuns da planisaziun simplifitgadas na signifitgan betg, ch'ils implants vegnan permess en mintga cas. Mintga project sto er vinavant vegnir giuditgà e permess individualmain.

Projects per implants idraulics

Il project prevesa d'amplifitgar ils implants idraulics, quai per ch'i possia vegnir accumulada avunda electricitat durant l'enviern. El cuntegna ina glista cun 15 projects ch'èn spezialmain adattads per far quai. Da quests projects fan part novs edificis ed auzaments da mirs da lais d'accumulaziun. Ad ina maisa radunda èn represchentantas e represchentants da las organizaziuns da l'ambient Pro Natura e WWF, da l'Uniun da pestga svizra, dals chantuns e da la bransch d'electricitat da princip sa cunvegna a quests projects. Plinavant ha il parlament agiuntà in ulteriur project da forza idraulica. Sche quests implants vegnan construids, ston en mintga singul cas vegnir realisadas mesiras supplementaras a favur da la biodiversitad ed a favur da la cuntrada.

Cundecisiun da la populaziun

Il project mantegna las pussaivladads democraticas da cundecisiun da la populaziun. Per exempel restan anc adina pussaivlas votaziuns davart ils projects concrets en las vischnancas. Mo en connex cun la construcziun u cun l'engrondiment da las 16 ovras idraulicas menziunadas en la lescha vegn la cundecisiun limitada levamain, perquai che la planisaziun d'utilisaziun croda davent.

Pussaivladad da far recurs e stadi da dretg

Cun integrar projects d'ovras idraulicas en la lescha è restenschida l'examinaziun da quels tras las dretgiras. Las pussaivladads da far recurs da personas privatas e da federaziuns restan dentant talas e qualas. Sin basa da las cundiziuns da planisaziun simplifitgadas han recurs dentant probablmain main schanzas d'avair success che fin ussa. Quai vala er per recurs cunter ils implants eroelectrics e solars en territoris adattads. Il Cussegl federal ed il parlament èn sa decidids per questa via, perquai ch'els considereschan che la construcziun d'ulteriurs implants saja indispensabla en vista a l'augment creschent dal basegn d'electricitad.

Effizienz energetica

Pli effizientmain che l'electricitad vegn consumada e main implants supplementars che ston vegnir construids per producir electricitad. Perquai prevesa il project mesiras per augmentar l'effizienz energetica. Per exempel vegnan ils furniturs d'electricitad obligads da contribuir a l'effizienz. Per quest intent pon els cussegljar chasadas u gidar interpresas industrialas ad installar indrizz ch'èn energeticamain effizients.

**Flexibilitad
en la rait electrica**

Adina dapli electricitad vegn producida en implants solars pli pitschens ch'èn situads en quartiers ed en vitgs. L'inducziun decentrala en la rait po engrevgiar las raits d'electricitad. Perquai cuntegna il project mesiras per integrar questa electricitad en moda segira ed effizienta en la rait electrica. Latiers tutgan per exempel las tariffas d'electricitad dinamicas che motiveschan da betg consumir l'electricitad cura che la rait è fermamain dumandada. La finamira è da stuair engrondir uschia main ferm las raits d'electricitad.

Reserva d'enviern

La finala prevesa il project reservas d'energia per l'enviern. Questas reservas duain contribuir al fatg, ch'i na resultant naginas stretgas d'electricitad. En il focus stat qua la reserva da forza idraulica en ils lais d'accumulaziun: ils gestiunaris d'ovras idraulicas pli grondas vegnan obligads ed indemnisads per retegnair avunda aua en ils lais d'accumulaziun, quai cun l'intent da pudair producir electricitad durant ils mais fraids.

**Segirezza dal
provediment
d'energia tras
innovaziun**

La finamira dal project è quella, da rinforzar a curta fin a media vista il provediment d'electricitad naziunal. Il project prevesa pia er novas prescripziuns per producir, per accumular, per transportar en la rait e per utilizar effizientamain l'electricitad. Questas prescripziuns duain numnadamain procurar, che tecnologias innovativas vegnan applitgadas pli savens.

Arguments

Comité da referendum

La lescha davart energias regenerablas facilitescha la runcada da guauds e permetta la sfiguraziun da cuntradas e da biotops protegids. Ella restrenscha la suveranidad dal pievel, dals chantuns e forsa da las vischnancas. Ma i dat alternativas per garantir la segirezza dal provediment d'electricidad. Empè da lubir questa attatga massiva sin nossa natira e sin nossa democrazia, stuain nus l'emprim exaurir il potenzial per implants solars sin infrastructures ed edifizis existents!

Valitaziun dals interess vegn eliminada

Oz ston ins far per mintga parc solar e per mintga parc da vent ina valitaziun dals interess, en spezial tranter la protecziun da la natira e la produenziun d'energia. Cun la nova lescha vegn la produenziun d'electricidad (p.ex. sche pastgiras d'alp duain vognir cuvridas cun panels solars) da princip priorisada envers praticamain tut ils auters interess.

Destrucziun da nossas cuntradas

La lescha permetta da construir infrastructures per producir electricidad en cuntradas protegidas, ch'èn inscrites en l'Inventari federal da las cuntradas e dals monuments natirals d'impurtanza naziunala (IFC), senza stuair prender mesiras da protecziun u da compensaziun.

Parcs solars en las Alps

En l'avegnir èsi pussaivel da construir parcs solars gigantes en las Alps, en la Svizra Bassa ed en il Giura. Quai è in donn irrepairabel per las pli bellas cuntradas da noss pajais.

Runcadas da guaud vegnan facilitadas

La lescha facilitescha la runcada da guauds per construir implants eroelectrics. Ils guauds èn però noss megliers cum-pogns per cumbatter la midada dal clima, per nus e per las generaziuns futuras. Il mantegniment da noss guauds sto avoir la prioritad.

Nov mir d'accumulaziun en la vischinanza dal Matterhorn

Territoris natirals vegnan inundads: cun la nova lescha vegnan permessas facticamain 16 novas ovas idraulicas, particularmain il lai d'accumulaziun Trift (BE) ed il lai d'accumulaziun Gorner (VS).

Attatga sin la democrazia

La lescha autorisescha il Cussegl federal da scursanir las proceduras da permissiun per implants per producir electricitad cun energias regenerablas – tant per implants en la natira sco er per implants en la vischinanza d'abitadis. La suveranità dal pievel, dals chantuns e forsa da las vischnancas vegn restrenschida. La pussaivladad da sa dustar sin plaun local cunter projects, pudess svanir.

Sin ils tetgs – betg en la natira

La lescha sto vegnir reelavurada, per che tant la protecziun da la natira sco er la midada energetica e la segirezza energetica sajan garantidas. I dat alternativas a la sfiguraziun da la natira. L'emprim stuain nus spargnar energia ed exaurir il potenzial per implants solars sin infrastructures ed edificis existents! La lescha destruescha cuntradas en la vischinanza d'abitadis ed en la natira intacta e spretscha ils dretgs dal pievel. Perquai sto ella vegnir refusada!

Recumandaziun dal comité da referendum

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

 StromGesetzNein.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

Il project stgaffescha las premissas per amplifitgar svelt la produczion d'electricitad or d'energias regenerablas en Svizra. Quai vegn fatg resguardond la natira e la cuntrada. La svelta cumplettaziun è necessaria, per che la populaziun e l'economia en Svizra possian er vinavant sa fidar d'in provediment d'electricitad segir. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motivs:

Segirezza dal provediment d'energia

Per rinforzar la segirezza dal provediment d'energia èn ils indrizs solars sin edifizis il potenzial il pli grond ed il pli svelt da realisar. Il project procura, che quest potenzial possia vegnir tratg a niz. Sin nivel naziunal facilitescha el ultra da quai da construir svelt implants da produczion impurtants per utilizar la forza idraulica, l'energia solara e l'energia da vent.

Independenza

La cumplettaziun svelta da la produczion d'electricitad en Svizra diminuescha la dependenza d'imports d'energia ed – ensemen cun la reserva d'energia – reducescha er la ristga d'arrivar en situaziuns da provediment criticas. Uschia rinforza il project in provediment d'energia independent.

Schanetg da la natira e da la cuntrada

Ils implants gronds per la produczion d'electricitad vegnan cumplettads resguardond la natira e la cuntrada. En territoris spezialmain degns da protecziun na dastgan da princip anc adina betg vegnir construids implants novs.

Focus sin territoris adattads

La construcziun d'implants eroelectricis e da gronds implants solars ch'èn spezialmain impurtants per in provediment segir en Svizra, duai vegnir concentrada – autramain che oz – sin tscherts territoris ch'èn adattads per l'utilizaziun da l'energia da vent e da l'energia solara. Uschia vegnan schanegiadas la natira e la cuntrada.

Sustegn tras organisaziuns da l'ambient

En cas d'ovras electricas d'accumulaziun sa focussescha il project da votaziun sin projects, als quals las grondas organisaziuns da l'ambient WWF e Pro Natura sco er da l'Unìun da pestga èn sa convegnidas da princip. Uschia vegni engrondi systematicain là, nua che quai è cumpatibel ord vista da la protecziun da la natira e da la cuntrada.

Dretgs democrati- cs garantids

Las cundiziuns da planisaziun simplifitgadas per ils implants eroelectrics e solars impurtants na midan nagut vi da las pussaivladads da cundecider da la populaziun. Votaziuns davart projects concrets restan anc adina pussaivlas.

Impuls senza novas obligaziuns e taxas

Per indrizs solars sin tetgs e vi da fatschadas vegnan concedidas vinavant contribuziuns finanzialas. Il Cussegl federal ed il parlament sa concentreschan uschia plitost sin impuls d'investiziun che sin novas obligaziuns. La cumplettaziun vegn fatga senza adossar a las consumentas ed als consumers d'electricidad novas taxas.

Realisaziun da finamiras a lunga vista

Il zercladur 2023 han las votantas svizras ed ils votants svizzers acceptà la Lescha davart il clima e l'innovaziun. La finamira da quella lescha è, che la Svizra daventia neutrala per il clima fin l'onn 2050. La Lescha federala davart in provediment d'electricidad segir cun energias regenerablas è ina basa centrala per cuntanscher questa finamira.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motifs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar la Lescha federala davart in provediment d'electricidad segir cun energias regenerablas.

Gea

[🔗 admin.ch/provediment-electricidad-segir](https://admin.ch/provediment-electricidad-segir)

§

Text da votaziun

**Lescha federala
davart in provediment d'electricidad segir cun energias rege-
nerablas (Midada da la Lescha d'energia e da la Lescha davart
il provediment d'electricidad)**

dals 29 da settember 2023

*L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
sunter avair gi' invista da la missiva dal Cussegl federal dals 18 da zercladur 2021¹,
concluda:*

I

Ils decrets qua sutvart vegnan midads sco suonda:

1. Lescha d'energia dals 30 da settember 2016²

Titel da classificaziun avant l'art. 1

1. chapitel: Intent, finamiras e princips

Art. 2 Finamiras per amplifitgar l'electricidad or d'energias regenerablas

¹ La produenziun d'electricidad or d'energias regenerablas, exceptà or da la forza idraulica, sto importar l'onn 2035 almain 35 000 GWh e l'onn 2050 almain 45 000 GWh.

² La produenziun netta d'electricidad or da la forza idraulica, sto importar l'onn 2035 almain 37 900 GWh e l'onn 2050 almain 39 200 GWh. En cas da las ovras d'accumulaziun a pompa è cuntegnida mo la produenziun che sa basa sin affluents natirals.

³ L'import d'electricidad durant il mez onn d'enviern (1. d'october – 31 da mars) na duai betg surpassar la valor directiva da netto 5 TWh.

⁴ En general e per singulas tecnologias fixescha il Cussegl federal mintga 5 onns finamiras intermediaras, per l'emprima giada 1 onn suenter l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023. El surveglia che las finamiras vegnian cuntanschidas e prenda a temp mesiras respectivas.

Art. 2a Augment temporar da la produenziun d'electricidad tras ina reduenziun da las quantitads d'aua restanta

Sch'i smanatscha ina situaziun da mancanza, po il Cussegl federal obligar ils gestiunaris da las ovras idraulicas, tar las qualas la quantidad da l'aua restanta è vegnida augmentada sin basa dals artitgels 31 alinea 2 e 33 da la Lescha dals 24 da

¹ BBl 2021 1666

² SR 730.0

schaner 1991³ davart la protecziun da las auas (LPAuas), d'augmentar temporarmain lur producziun d'electricitad, observond las quantitads minimalas d'aua restanta tenor l'artitgel 31 alinea 1 LPAuas, sche quai è pussaivel tecnicamain.

Art. 3 Finamiras dal consum

¹ Per persuna e per onn sto la media dal consum d'energia vegnir reducida en cumparegliaziun cun il stadi da l'onn 2000 per 43 pertschient fin l'onn 2035 e per 53 pertschient fin l'onn 2050.

² Per persuna e per onn sto la media dal consum d'energia vegnir reducida en cumparegliaziun cun il stadi da l'onn 2000 per 13 pertschient fin l'onn 2035 e per 5 pertschient fin l'onn 2050.

Art. 10 al. 1–1ter

¹ Ils chantuns procuran, ch'i vegnian fixads en il plan directiv particularmain ils territoris ed ils trajects d'auas ch'èn adattads per explotar la forza idraulica e la forza dal vent sco er ils territoris adattads per implants solars ch'èn d'interess naziunal tenor l'artitgel 12 alinea 2 (art. 8b da la Lescha federala dals 22 da zercladur 1979⁴ davart la planisaziun dal territori).

^{1bis} Els includan lieus gia explotads e pon inditgar er territoris e trajects d'auas che ston da princip vegnir tegnids libers.

^{1ter} Cun determinar ils territoris per implants solars e per implants eroelectricics ston ils chantuns resguardar ils interess da la protecziun da la cuntrada e dals biotops sco er ils interess dal mantegniment dal guaud e da l'agricultura, spezialmain da la protecziun da la cuntrada cultivada e da la protecziun da las culturas alternantas.

Art. 12 al. 2, 2bis, 3 segunda frasa, 3bis, 4 emprima frasa e 5

² Singuls stabiliments per l'utilisaziun da las energias regenerablas, particularmain er ovras d'accumulaziun ed ovras electricas d'aua currenta, ovras d'accumulaziun a pumpa, implants solars ed implants eroelectricics sco er electrolisaturs ed implants da metanisaziun, èn a partir d'ina tscherta grondezza e d'ina tscherta impurtanza d'in interess naziunal che correspunda spezialmain a quel tenor l'artitgel 6 alinea 2 da la Lescha federala dal 1. da fanadur 1966⁵ davart la protecziun da la natira e da la patria (LPNP).

^{2bis} En biotops d'impurtanza naziunala tenor l'artitgel 18a LPNP ed en reservats d'utschels da l'aua e d'utschels migrants tenor l'artitgel 11 da la Lescha federala dals 20 da zercladur 1986⁶ davart la chatscha èsi scumandà da construir novs stabiliments per l'utilisaziun d'energias regenerablas; quest scumond na vala betg per:

- a. zonas umidas ch'èn avantglatschers u planiras alluvialas alpinas e ch'il Cussegl federal ha inscrit suenter il 1. da schaner 2023, sa basond sin l'artitgel

³ SR 814.20

⁴ SR 700

⁵ SR 451

⁶ SR 922.0

§

18a alinea 1 LPNP, en l'Inventari federal da las zonas umidas d'impurtanza naziunala;

- b. ovras electricas da deflussiun e da deviazium che servan a la sanaziun ecologica tenor l'artitgel 39a LPAuas⁷, sch'i pon vegnir eliminadas reducziuns essenzialas da las finamiras da protecziun da l'object pertutgà;
- c. per cas, en ils quals mo il traject da l'aua restanta vegn ad esser situà en l'object protegi.

³ ... L'interess naziunal preceda ils interess opposts d'impurtanza chantunala, regiunala u locala.

^{3bis} Sch'in project pertutga in object ch'è inscrit en in inventari tenor l'artitgel 5 LPNP, dastgi vegnir considerà da divergiar dal mantegniment senza restricziuns. I po vegnir renunzià da prender mesiras da protecziun, da restabiliment, cumpensatoricas u da golvaziun.

⁴ Il Cussegl federal fixescha la grondezza e l'impurtanza necessaria per ils implants idraulics, solars ed eroelectric. ...

⁵ Cura ch'el fixescha la grondezza e l'impurtanza necessaria tenor l'alinea 4, resguarda el criteris sco la prestaziun, la producziun u la producziun durant l'enviern sco er l'abilitad da producir en moda flexibla areguard il temp ed en moda orientada al martgà.

Art. 13 al. 1 frasa introductiva e lit. a ed al. 2 e 3

¹ Uschè ditg che las finamiras per augmentar la producziun d'electricitad or d'energias regenerablas n'èn betg cuntanschidas, renconuscha il Cussegl federal in interess naziunal en il senn da l'artitgel 12 ad in implant per utilizar energias regenerablas u ad in implant d'accumulaziun a pumpa, cumbain che tal na cuntanscha betg la grondezza e l'impurtanza necessaria, sche:

- a. el contribuescha essenzialmain per cuntanscher las finamiras d'engrondiment; ed

² *Aboli*

³ Sch'il Cussegl federal renconuscha ad in implant in interess naziunal en il senn da l'artitgel 12, po il Cussegl federal concluder ultra da quai, che las permissiuns necessarias vegnian concedidas en ina procedura concentrada e scursanida.

Art. 15 al. 1–Iquater 3 e 4

¹ Ils gestiunaris da la rait ston surpigliar l'electricitad ed il gas regenerabel che als vegnan purschids en lur territori da provediment e, sch'els na pon betg s'accordar cun il producent davart l'indemnisaziun, indemnisar questa electricitad e quest gas ad in pretsch armonisà en l'entira Svizra.

§

^{1bis} L'indemnisaziun per l'electricitad or d'energias regenerablas sa drizza tenor la media dal pretsch dal martgà per quartal il mument da l'inducziun en la rait. Il Cussegl federal fixescha indemnisaziuns minimalas per implants cun ina prestaziun da main che 150 kW. Questas indemnisaziuns minimalas s'orienteschan a l'amortisaziun d'implants da referenza en il decurs da lur durada da vita.⁸

^{1ter} L'indemnisaziun per l'electricitad or d'implants che cumbineschan chalur e forza, sa drizza tenor il pretsch mesaun dal martgà, che vegn erui mintga quartal e che vala il mument da l'inducziun en la rait.

^{1quater} L'indemnisaziun per il gas regenerabel s'orientescha al pretsch ch'il gestiunari da la rait stuess pajar, sch'el cumprass l'energia d'in terz purschider.

³ L'electricitad che vegn surpigliada ed indemnisada tenor ils alineas 1–1ter, pon ils gestiunaris da la rait metter a quint a lur consuments finals fixes, als quals vegn furnida lur electricitad, quai tenor l'artitgel 6 da la Lescha dals 23 da mars 2007⁹ davart il provediment d'electricitad (LPrEI).

⁴ Ils alineas 1–3 na pon betg vegnir applitgads, uschè ditg ch'ils producents èn participads al sistem d'indemnisaziun per la furniziun d'electricitad tenor l'artitgel 19 u survegnan contribuziuns als custs da manaschi tenor l'artitgel 33a.

Art. 16 al. 1 quarta frasa

¹ ... Il Cussegl federal decretescha disposiziuns per definir e per limitar il lieu da produczion; el po permetter l'utilisaziun da conducts da colliaziun.

Art. 17 al. 1 emprima frasa, 2 terza frasa e 4 segunda frasa

¹ Sche plirs proprietaris da bains immobigliars èn consuments finals al lieu da produczion, pon els sa regruppar per obtegnair in agen consum cuminaivel, sche l'entira prestaziun da produczion è considerabla en cumparegliaziun cun la prestaziun da colliaziun dal regruppament. ...

² ... L'artitgel 6 u 7 LPrEI¹⁰ vala tenor il senn. ...

⁴ ... Els na dastgan betg adossar quests custs directamain a locataris u a fittadins.

Art. 18 titel ed al. 1

Relaziun cun parts externas ed ulteriurs detagls

¹ Suentar il regruppament ston ils consuments finals vegnir tractads cuminaivlamain sco in unic consument final areguard la retratga d'electricitad or da la rait.

⁸ Rectifitgà da la Comissiu da redacziun da l'Assamblea federala ils 22 da fav. 2024 (art. 58 al. 1 LParl; SR 171.10).

⁹ SR 734.7

¹⁰ SR 734.7

§

Integrar avant il titel da classificaziun dal 4. chapitel

Art. 18a Inducziun d'energia tras la Confederaziun

¹ La Confederaziun dastga vender electricitad ed autras energias da rait ch'ella producescha per covrir il basegn da sias unitads administrativas a pretschs dal martgà, sch'ella na po betg utilisar senza questas energias.

² Il DATEC restrenscha talas vendas, sch'ellas influenzassan essenzialmain ils pretschs dal martgà.

³ Il Cussegl federal regla l'utilisaziun da las garantias d'origin che vegnan emessas per la produczion d'energia, sco er dals retgavs che vegnan obtegnids or da la vendita da l'energia.

Art. 24 al. 2

² Las contribuziuns tenor ils artitgels 26 alinea 3bis, 27a alinea 3 e 27b alinea 3 pon vegnir dumandadas per quellas prestaziuns da projectaziun che vegnan fatgas a partir dals 3 d'avrigl 2020.

Art. 26 al. 3bis

^{3bis} Per la projectaziun d'implants idraulics novs u d'engrondiments considerabels d'implants idraulics po vegnir dumandada ina contribuziun, sche las pretensiuns tenor l'aleina 1 literas a e b èn ademplidas. La contribuziun importa maximalmain 40 pertschient dals custs da projectaziun imputabels e vegn deducida d'ina eventuala contribuziun d'investiziun tenor l'aleina 1.

Art. 27a al. 3

³ Per la projectaziun da novs implants d'energia da vent po vegnir dumandada ina contribuziun. Quella importa maximalmain 40 pertschient dals custs da projectaziun imputabels e vegn deducida d'ina eventuala contribuziun d'investiziun tenor l'aleina 1.

Art. 27b al. 3

³ Per la projectaziun da novs implants da geotermia po vegnir dumandada ina contribuziun. Quella importa maximalmain 40 pertschient dals custs da projectaziun imputabels e vegn deducida d'ina eventuala contribuziun d'investiziun tenor l'aleina 1 litera c.

Titel da classificaziun suenter l'art. 29

5a. chapitel:

Premia dal martgà flexibla per l'inducziun d'electricitad ord energias regenerablas

Art. 29a Participaziun al sistem da la premia dal martgà flexibla

¹ Per construir novs implants e per engrondir u renovar considerablmain implants per producir electricitad ord energias regenerablas po vegnir dumandada – sin basa da las disposiziuns da quest chapitel e sch'ils meds finanzials bastan (art. 35 e 36) – ina premia dal martgà flexibla; questa disposiziun vala per ils suandants implants:

- a. novs implants idraulics cun ina prestaziun a partir dad 1 MW;
- b. renovaziuns ed engrondiments considerabels d'implants idraulics, sche tals han ina prestaziun d'almain 300 kW suenter l'engrondiment u la renovaziun;
- c. implants fotovoltaics senza agen consum cun ina prestaziun a partir da 150 kW;
- d. implants d'energia da vent;
- e. implants da biomassa.

² Novs implants èn implants ch'èn vegnids mess en funcziun suenter l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023.

³ Nagin dretg da survegnir ina premia da martgà flexibla n'han:

- a. stabiliments per arder ruments d'abitadi (stabiliments per arder ruments);
- b. stabiliments per arder glitta, stabiliments da gas da serenera e da gas da deponias;
- c. stabiliments che utiliseschan per part combustibels u carburants fossils;
- d. implants idraulics che servan principalmain sco ovras da circulaziun; il Cussegl federal po prevair excepziuns, sch'i vegn cumprovà in basegn da capacitads d'accumulaziun supplementaras per pudair integrar energias regenerablas.

⁴ Per excepziuns da la limita inferiura d'implants idraulics (al. 1 lit. a e b) vala l'artitgel 26 alineas 4 e 5.

⁵ Il Cussegl federal regla ils detagls, en spezial:

- a. la procedura da dumonda;
- b. la durada da l'indemnisaziun;
- c. las pretensiuns energeticas, ecologicas ed autras minimalas per implants da biomassa;
- d. l'extincziun anticipada dal dretg da survegnir la premia da martgà flexibla;
- e. l'extrada or dal sistem da la premia da martgà flexibla;

§

- f. l'ulteriura distribuziun calculatorica da l'electricidad inducida tras las gruppas da bilantscha ch'èn activas sco unitads da mesiraziun e da rendaquint;
- g. ulteriuras incumbensas da las gruppas da bilantscha e dals gestiunaris da la rait, particularmain l'obligaziun da surpigliar e d'indemnisar l'electricidad en il rom da l'artitgel 21 e collià cun quai er in'eventuala obligaziun da pajar prestaziuns preliminaras.

Art. 29b Tscherna tranter la premia dal martgà flexibla ed ina contribuziun d'investiziun

¹ Ils gestiunaris d'in implant, che han tant il dretg da participar al sistem da la premia dal martgà flexibla sco er il dretg da survegnir ina contribuziun d'investiziun, pon tscherner, tge dretg ch'els vulan far valair.

² Sch'els sa decidan per la participaziun al sistem da la premia dal martgà flexibla, van las contribuziuns d'investiziun ch'els han gia survegnì (art. 24) a favur dal Fond per il supplement da rait (art. 37).

Art. 29c Participaziun parziala e pretsch dal martgà da referenza

¹ Las disposiziuns concernent la participaziun parziala (art. 20) al sistem d'indemnisaziun per l'inducziun d'electricidad e las disposiziuns pertutgant il pretsch dal martgà da referenza (art. 23) dal sistem d'indemnisaziun per l'inducziun d'electricidad valan tenor il senn er per la premia dal martgà flexibla.

² Cun fixar il pretsch dal martgà da referenza po il Cussegl federal resguardar eventuals retgavs supplementars.

Art. 29d Commerzialisaziun directa

¹ Per vender electricidad en il sistem da la premia dal martgà flexibla vala l'artitgel 21 alineas 1–4 tenor il senn.

² Sch'il pretsch dal martgà da referenza surpassa la tariffa d'indemnisaziun, va la part che surpassa la tariffa d'indemnisaziun a favur dal Fond per il supplement da rait (art. 37).

³ Durant ils mais da december fin mars po il gestiunari retegna 10 fin 40 pertschient da la part surpassanta. Il Cussegl federal fixescha la part che va a favur dal gestiunari.

Art. 29e Tariffa d'indemnisaziun

¹ La tariffa d'indemnisaziun s'orientescha als custs da producziun ch'èn decisivs ed adequats il mument ch'in implant vegn mess en funcziun.

² Per singulas tecnologias e per singuls tips d'implants po il Cussegl federal prevair, che la tariffa d'indemnisaziun s'orientescha als custs da producziun d'implants da referenza ch'èn decisivs il mument ch'in implant vegn mess en funcziun. Ils implants da referenza correspundan mintgamai a la tecnologia la pli effizienta; questa tecnologia sto esser rentabla a lunga vista.

³ Per implants fotovoltaics a partir d'ina tscherta prestaziun po la tariffa d'indemnisaziun vegnir fixada cun agid d'intgants. Per differentas categorias pon vegnir organisads mintgamai intgants separads.

§

⁴ La tariffa d'indemnisaziun resta la medema per tut la durada da l'indemnisaziun.

⁵ Il Cussegl federal decretescha disposiziuns executivas, en spezial davart:

- a. la fixaziun da las tariffas d'indemnisaziun per mintga tecnologia da producziun, per mintga categoria e per mintga classa da prestaziun;
- b. las tariffas d'indemnisaziun per technologies u per tips d'implant che s'orienteschan als custs da producziun d'implants da referenza;
- c. excepziuns dal princip tenor l'alinea 4, en spezial davart l'adattaziun da las tariffas d'indemnisaziun per implants ch'èn gia participads al sistem da la premia dal martgà flexibla, sche l'implant u l'implant da referenza respectiv generescha perditas u gudogns sproporzionads.

Art. 32 al. 2

² Per cumplettar l'alinea 1 po el prevair programs sin plaun naziunal per la publicaziun directa da mesiras tenor l'alinea 1 litera a.

Art. 34 Indemnisaziun tenor la legislaziun davart la protecziun da las auas e davart la pestga

Al possessur d'ina ovra idraulica (ovra idraulica en il senn da la legislaziun davart la protecziun da las auas) vegnan pajads tut ils custs per las mesiras tenor l'artitgel 83a LPAuas¹¹ u tenor l'artitgel 10 da la Lescha federala dals 21 da zercladur 1991¹² davart la pestga.

Art. 35 al. 2 lit. d^{ter}

² Cun il supplement da rait vegnan finanziads:

d^{ter}. la premia da martgà flexibla tenor il chapitel 5a;

Art. 36 titel ed al. 3

Limitaziun per singulas utilisaziuns

³ Il Cussegl federal regla las consequenzas da las limitaziuns tenor quest artitgel.

Art. 37 al. 1 e 4

¹ Per il supplement da rait vegn manà in fond spezial tenor l'artitgel 52 da la Lescha da finanzas dals 7 d'october 2005¹³ (Fond per il supplement da rait).

⁴ Tenor l'artitgel 37a dastga il Fond per il supplement da rait far debits. Ses meds finansials vegnan tchainsids.

¹¹ SR 814.20

¹² SR 923.0

¹³ SR 611.0

§

Art. 37a Emprests da tesoraria

¹ L'Administraziun federala da finanzas po conceder emprasts da tesoraria al Fond per il supplement da rait, per surmuntar culminaziuns da finanziaziun.

² Ils emprasts dastgan importar maximalmain il dubel da la media da las entradas annualas da 5 onns or dal supplement da rait.

³ Ils emprasts ston vegnir restituids entaifer 7 onns, e quai or dals retgavs dal supplement da rait. A partir dal mument che l'emprest è vegni pajà, vegn impundi mintga onn 1/7 da l'import inicial dals retgavs annuals or dal supplement da rait per la restituziun.

⁴ Il credit sto vegnir tschainsì ad in tschains usità sin il martgà.

⁵ Il Cussegl federal regla ils detagls.

Art. 38 al. 1 lit. b.frasa introductiva e cifra 5 sco er al. 3

¹ Novas obligaziuns na vegnan betg pli surpigliadas, il pli tard a partir dal 1. da schaner:

b. da l'onn 2036 per:

5. la premia da martgà flexibla tenor l'artitgel 29a.

³*Aboli*

Art. 44 al. 1, 2, 4 segunda frasa e 5

¹ Per reducir il consum d'energia decretescha il Cussegl federal per indrizs, vehichels ed apparats e lur componentas che vegnan producids en seria e che vegnan mess a disposiziun sin il martgà svizzer, prescripziuns davart:

- a. indicaziuns unitaras e cumparegliablas davart il consum d'energia specific, davart l'effizienz energetica, davart las emissiuns sco er davart las qualitads d'utilisaziun ch'èn relevantas per il consum d'energia e che vegnan consideradas sur l'entir ciclus da vita;
- b. la procedura da l'examinaziun tecnica concernent l'energia;
- c. las pretensiuns al metter a disposiziun sin il martgà;
- d. indicaziuns davart ils respargns ch'èn relevantas per las finanzas, per il consum e per las emissiuns, ubain respargns u custs supplementars en cumparegliazium cun auters indrizs, vehichels ed apparats e cun lur componentas che vegnan producidas en seria.

² Empè da decretar prescripziuns davart las pretensiuns al metter a disposiziun sin il martgà, po il Cussegl federal introducir instruments da l'economia da martgà.

⁴ ... Las pretensiuns al metter a disposiziun sin il martgà e las finamiras dals instruments da l'economia da martgà ston vegnir adattadas al stadi da la tecnica ed als svilups internaziunals.

⁵ Il Cussegl federal po declerar che las prescripziuns davart las pretensiuns al metter a disposiziun sin il martgà sajan applitgablas er per l'atgna utilisaziun.

§

Art. 45 al. 4

⁴ Cun decretar las prescripziuns tenor l’alineia 3 litera d resguardan ils chantuns, ch’en edifizis stgaudads che cuntanschan almain il standard da Minergie, il standard dal Model da prescripziuns energeticas dals chantuns (MoPEC) u in standard da construcziun cumparegliabel, na vegnia in surpassament da maximalmain 20 cm ch’è vegnì chaschunà tras l’isolaziun termica u tras indrizs per la meglra utilisaziun da las energias regenerablas indigenas, betg quintà per calcular en spezial l’autezza da l’edifizis, las distanzas tranter ils edifizis, la distanza dal cunfin, la distanza da las auas, la distanza da las vias u la distanza da las plazzas da parcar sco er da las lingias da construcziun.

Art. 45a Obligaziun da trair a niz l’energia solara tar edifizis

¹ Sin ils tetgs u vi da las fatschadas d’edifizis novs cun ina surfatscha imputabla da passa 300 m² sto vegnir installà in indriz solar, per exempel in indriz fotovoltaic u in indriz solar termic. Ils chantuns pon prevar questa obligaziun er per edifizis cun ina surfatscha imputabla da 300 m² u damain.

² Ils chantuns reglan las excepziuns, en spezial sche l’installaziun d’in indriz solar:

- a. s’oppona ad autras prescripziuns da dretg public;
- b. n’è tecnicamain betg pussaivla; u
- c. è sproporzionada en regard economic.

³ Fin a l’entrada en vigur da las disposiziuns legalas chantunalas davart las excepziuns reglan las regenzas chantunalas questas excepziuns en furma d’ordinaziuns.

⁴ Ils chantuns che han introducì fin il 1. da schaner 2023 las directivas concernent la producziun d’atgna electricitad tar edifizis novs tenor la part E dal Model da prescripziuns energeticas dals chantuns MoPEC 2014 u prescripziuns pli severas, na ston betg exequir ils alineas 1–3.

Art. 45b Trair a niz l’energia solara tar infrastructures da la Confederaziun

¹ Vi da las infrastructures da l’administraziun federala e da las interpresas federalas ston las surfatschas adattadas vegnir equipadas cun elements per producir energia solara. Las surfatschas d’infrastructura che na vegnan betg utilisadas, ston vegnir messas a disposiziun ad organisaziuns, ad interpresas u a persunas privatas per l’utilisaziun.

² Il Cussegl federal regla las excepziuns, en spezial sche l’installaziun d’in indriz solar:

- a. s’oppona ad autras prescripziuns da dretg public;
- b. n’è tecnicamain betg pussaivla; u
- c. è sproporzionada en regard economic.

§

Art. 46a e 46b integrar avant il titel da classificaziun dal 9. chapitel

Art. 46a Funcziun d'exempel da la Confederaziun e dals chantuns areguard l'effizienz energetica

¹ La Confederaziun ed ils chantuns adempleschan ina funcziun d'exempel areguard l'effizienz energetica.

² Il consum d'energia da l'administraziun federala centrala per onn sto vegnir reduci en cumparegliaziun cun il stadi da l'onn 2000 per 53 pertschient fin l'onn 2040. Il Cussegl federal po prevoir excepziuns en connex cun la segirezza dal pajais ed en connex cun la protecziun da la populaziun.

³ Il Cussegl federal fixescha las mesiras necessarias per l'administraziun federala centrala e per las interpresas federalas.

Art 46b Augments d'effizienz tras furniturs d'electricitad

¹ Per cuntanscher la finamira tenor l'artitgel 9a^{bis} alinea 1 LPrEl¹⁴ fixescha il Cussegl federal finamiras annualas per augmentar l'effizienz. Las finamiras na cuntengnan nagina limitaziun da la quantidad d'electricitad ch'ils furniturs dastgan vender.

² Ils furniturs d'electricitad ston ademplir las finamiras prendend mesiras per augmentar l'effizienz dals apparats, dals indrizz e dals vehichels existents che funcziunan cun electricitad e ch'èn en possess da consumers finals svizzers. Sch'els n'adempleschan betg sezs la finamira, acquistan els autras cumprovas d'avair premdi las mesiras tenor quest artitgel per augmentar l'effizienz energetica en Svizra.

³ Ils augments d'effizienz ston vegnir cuntanschids cun agid da mesiras standardisadas u betg standardisadas. Il UFE designescha las singulas mesiras standardisadas e las adatta en cas da basegn. Las mesiras betg standardisadas ston vegnir suttamessas al UFE per l'approvaziun.

⁴ La valor directiva d'in furnitur d'electricitad correspunda ad ina tscherta cumpart da sia vendita da l'onn precedent als consumers finals en Svizra. Uschenavant ch'ils furniturs d'electricitad han manchentà la finamira, ston els ademplir supplementarmain la part mancanta en il decurs dals proxims 3 onns.

⁵ Il Cussegl federal regla ils detagls, en spezial:

- a. la cumpart da la vendita da las interpresas ch'è decisiva per la finamira;
- b. la liberaziun da singulas categorias da furniturs d'electricitad da tschertas finamiras;
- c. las pretensiuns a la cumprova d'augments d'effizienz;
- d. l'imputabladad da mesiras chantunales e communalas.

⁶ Il Cussegl federal po prevoir excepziuns u facilitaziuns da la finamira per ils furniturs d'electricitad che furneschan ad interpresas che dovran blera electricitad.

§

Art. 55 al. 1 e 3

¹ Il UFE controlla regularmain, quant enavant che las mesiras da questa lescha han gidà a cuntanscher las finamiras tenor ils artitgels 2 e 3, e fa in monitoring detaglià en collavuraziun cun il Secretariat da stadi per l'economia e cun ulteriurs servetschs federals.

³ Il Cussegl federal giuditgescha mintga 5 onns ils effects e l'efficacità da las mesiras tenor questa lescha e fa in rapport per mauns da l'Assamblea federala davart ils resultats sco er davart la dumonda, quant enavant che las finamiras tenor ils artitgels 2 e 3 èn vegnidas cuntanschidas. Sch'i sa mussa che questas finamiras na pon betg vegnir cuntanschidas, propona el supplementarmain da prender las mesiras necessarias.

Art. 57 al. 1

¹ Tgi che producescha, importescha, metta a disposiziun sin il martgà u maina indrizs, vehichels ed apparats che consumeschan energia, è obligà da dar a las autoritads federalas las infurmaziuns che quellas dovran per preparar, per realisar e per examinar l'efficacità da las mesiras.

Art. 64 al. 2 emprima frasa

² Ils commembers dal cussegl d'administraziun e da la direcziun ston esser independents da l'economia d'energia, dastgan dentant lavurar er per la Societad naziunala da raits d'electricità, sch'els adempleschan questa pretensiun d'independenza. ...

Art. 75c Disposiziun transitorica tar l'artitgel 46b

Il Cussegl federal regla l'imputabladad da las mesiras chantunalas e communalas ch'èn vegnidas realisas avant l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023.

2. Lescha federala dals 23 da mars 2007¹⁵ davart il provediment d'electricità

Art. 4 al. 1 lit. b, c^{bis}, e ed f

¹ En questa lescha signifitgeschan las suandantas noziuns il sequent:

- b. *consuments finals*: clients che retiran electricità ord la rait per l'agen consum u per accumular;

§

- cbis. atgna produczziun amplifitgada*: produczziun d'electricidad or d'agens implants e sin fundament da retratgas che sa basan sin partecipaziuns; il medem status ha electricidad sin fundament da l'obligaziun da cumprar l'energia tenor l'art. 15 da la Lescha d'energia dals 30 da settember 2016¹⁶ (LEn);
- e. *energia da regulaziun*: diever automatic u manual d'electricidad per observar il barat d'electricidad previs e per garantir ina gestiun segira da la rait;
- f. *zona da regulaziun*: territori, per il qual è responsabla la Societad naziunala da raits d'electricidad; la zona da regulaziun vegn determinada fisicamain tras puncts da mesiraziun;

Art. 6 titel, al. 1, 2bis, 3 emprima frasa, 4 emprima e segunda frasa, 5, 5bis, 5ter e 7

Obligaziun da furniziun e concepziun da las tariffas en il provediment da basa

¹ Ils gestiunaris da las raits da distribuziun prendan las mesiras necessarias, per ch'els possian furnir als consuments finals fixs ed als consuments finals che desistan d'in access a la rait, en lur territori da provediment, adina la quantidad d'electricidad giavischada cun la qualitat pretendida e cun tariffas adequatas.

^{2bis} En il provediment da basa porschan ils gestiunaris da las raits da distribuziun sco standard in product d'electricidad che sa basa particularmain sin l'utilisaziun d'energias regenerablas indigenas (product electric da standard).

³ En lur territoris da provediment fixeschan ils gestiunaris da las raits da distribuziun ina tariffa d'electricidad unitara per ils consuments finals fixs che han in profil da consum egual e che retiran electricidad dal medem nivel da tensiun. ...

⁴ Per fixar la componenta da la tariffa per l'utilisaziun da la rait valan ils artitgels 14–15a. Per la componenta da la tariffa per la furniziun d'energia ston ils gestiunaris da las raits da distribuziun manar ina contabilitad per unitad d'imputaziun. ...

⁵ En il provediment da basa garanteschon ils gestiunaris da las raits da distribuziun las suandantas cumpart minimalas d'electricidad, che ston vegnir fixadas dal Cussegl federal:

- a. ina cumpart minimala da l'atgna produczziun amplifitgada or d'energias regenerablas che derivan da la Svizra;
- b. ina cumpart minimala d'electricidad or d'energias regenerablas, che deriva d'implants en Svizra; sche lur atgna produczziun amplifitgada na basta betg, acquistan els a vista mesauna ed a lunga vista las quantitats d'energia indigena ch'èn necessarias tras contracts da retratga.

^{5bis} Ils gestiunaris da las raits da distribuziun observan ultra da quai ils suandants principis:

- a. els sa procuran l'electricidad necessaria cun strategias d'acquisiziun che protegian, sche pussaivel, cunter fluctuaziuns dal pretsch dal martgà;

§

- b. els separan las adquisiziuns per il provediment da basa da quellas per ils consuments finals che fan diever da lur access a la rait; els attribueschan ils contracts da retratga al segment respectiv e documenteschan quai, per ina part u per l'entira quantidad d'electricidad e per l'entira durada dal contract;
- c. els pon far las adquisiziuns senza publicaziun, garanteschan dentant ina procedura transparenta e senza discriminaziun;
- d. las tariffas dal provediment da basa dastgan cumpigliar, ultra d'in gudogn commensurà:
 - 1. en cas d'agens implants ubain en cas da retratgas chaschunadas d'ina participaziun: ils custs da produczion mesauns da l'entira produczion,
 - 2. en cas da contracts da retratga: ils custs d'acquisiziun,
 - 3. en cas da cumpras tenor l'artitgel 15 LEn¹⁷: l'indemnisaziun respectiva.

^{5ter} Ils gestiunaris da las raits da distribuziun dastgan adossar ils custs che resultan da las finamiras per augmentar l'effizienz tenor l'artitgel 46b LEn mo proporziunalmain als consuments finals fixes ed als consuments finals che desistan d'in access a la rait. Il Cussegl federal po limitar quests custs.

⁷ Per il regruppament per l'agen consum valan ils artitgels 17 e 18 LEn.

Art. 8 al. 1bis e 3

^{1bis} Ils producents, ils consuments finals ed ils gestiunaris d'accumulatur sustegnan lur gestiunari da la rait a prender mesiras per garantir in manaschi da la rait segir. Els suondan sias instrucziuns ed ordinaziuns tenor l'artitgel 20a. Questas obligaziuns valan tenor il senn er tranter ils gestiunaris da las raits cun raits colliadas.

³ Ils gestiunaris da las raits infurmeschan annualmain la Cumissiun federala per l'electricidad (ElCom) davart il manaschi e davart la chargia da la rait sco er davart eveniments extraordinaris.

Art. 8a¹⁸ Reserva d'energia per situaziuns da provediment criticas

¹ Per far frunt a situaziuns extraordinarias sco stretgas u interrupziuns criticas dal provediment po vegnir furnada ina reserva d'energia.

² A la furnaziun da la reserva d'energia participeschan:

- a. obligatoricain: ils gestiunaris d'ovras idraulicas d'accumulaziun a partir d'ina capacita d'accumulaziun d'almain 10 GWh, che retegnan aua;
- b. sin basa da publicaziuns: ils gestiunaris d'accumulatur e consuments pli gronds cun in potencial da reducir la chargia; quests participants a la reserva survegnan ina indemnisaziun per retegnair energia e per la prontezza da

¹⁷ SR 730.0

¹⁸ Questa disposiziun daventa artitgel 8b, cura che la midada dals 29 da settember 2023 da la Lescha dals 23 da mars 2007 davart il provediment d'electricidad entra en vigor en il rom da la midada da la Lescha dals 18 da december 2020 davart la segirezza da las infurmaziuns (cifra II/cifra 4; BBl 2023 2296).

§

reducir la chargia.

³ La ECom fixescha la dimensiun e las ulteriuras valurs directivas da la reserva da forza idraulica (al. 2 lit. a) e da la reserva restanta (al. 2 lit. b) e surveglia la realisaziun da la reserva d'energia.

⁴La Societad naziunala da raits d'electricidad sustegna la ECom e fa la gestiun operativa da la reserva d'energia. Ella fa ina cunvegna cun ils participants a la reserva da forza idraulica davart la participaziun a la reserva. Ils gestiunaris pertutgads determineschan sezs, en tge ovras idraulicas d'accumulaziun ch'els retegnan la quantidad da reserva, ed els pon sa cunvegnir cun auters gestiunaris, per che quels fetschian la retenziun; per las modalitads observan els las prescripziuns da l'alineia 7 litera b. Per la reserva restanta fa la Societad naziunala da raits d'electricidad las publicaziuns necessarias e medemamain ina cunvegna cun ils gestiunaris e cun ils consuments, als quals ella conceda l'agjudicaziun. Ils participants a la reserva dattan las infurmaziuns ed ils documents necessaris a la ECom ed a la Societad naziunala da raits d'electricidad e mettan a disposiziun ils documents necessaris.

⁵ La reserva d'energia po vegnir consumada, sche la quantidad d'electricidad che vegn dumandada per il di suent, surpasa la purschida da la bursa d'electricidad per quel di (purschida insufficienta sin il martgà). La Societad naziunala da raits d'electricidad fa diever da la reserva tenor ed en il rom d'in urden che la ECom ha fixà, e senza discriminaziun.

⁶ Las gruppas da bilantscha ed ils commerziants successivs na dastgan betg vender cun gudogn ed a l'exteriur l'energia retratga da la reserva.

⁷ Il Cussegl federal regla ils detagls e po prevair en spezial il suandant:

- a. la furmaziun da reservas per ina durada da pli ditg che 1 onn, particularmain en cas da la reserva da forza idraulica, e la pussaivladad da desister temporarmain da furmar ina part da la reserva u da la schliar anticipadamain;
- b. ils criteris, tenor ils quals i vegn determinà, tge gestiunaris che ston sa participar obligatoricamain a la reserva da forza idraulica e cun tge volumen d'energia, co ch'els pon reparter questa energia sin lur lais d'accumulaziun e co ch'els pon laschar ademplir lur obligaziuns da retenziun ad auters gestiunaris faschond cunvegna correspondentas;
- c. ina indemnisaziun pauschala moderada per la retenziun d'aua, che resguarda la situaziun actuala dal martgà, la differenza dals pretschs sin il martgà d'electricidad tranter ils mais d'enviern ed ils mais da stad sco er la valur da la flexibilitad;
- d. la limita maximala dals pretschs per las publicaziuns;
- e. las saneziuns, sche l'obligaziun da far ina reserva na vegn betg observada;
- f. in diever excepziunal er senza ina purschida insufficienta sin il martgà;
- g. l'indemisaziun dal diever, che po tegnair quint da las differenzas tranter las diversas parts da la reserva;
- h. in pretsch supplementar sin donn e cust da las gruppas da bilantscha che han chaschunà in diever da la reserva;

- i. l'eventuala retegnida da prestaziuns.

Art. 8b¹⁹ Registraziun e transmissiun da las datas dals lais d'accumulaziun

¹ Il Cussegl federal nominescha in post che ha l'incumbensa da registrar las datas dal nivel d'emplenida, da la deflussiun e da l'afflussiun dals lais d'accumulaziun. Las societads d'ovras electricas mettan a disposiziun al post tut las datas e las infurmaziuns dumandadas.

² Il post transmita las datas a la ElCom, a l'Uffizi federal d'energia (UFE), a la Societad naziunala da raits d'electricitad, a l'Organisaziun dal provediment economic dal pajais ed ad auters servetschs federals, e quai en la dimensiun ch'è necessaria per ademplir lur incumbensas. Il Cussegl federal regla ils principis per obtegnair access a las datas.

³ Las datas vegnan tractadas en moda confidenziala. Ils retschaviders tenor l'alinea 2 garanteschjan plinavant, prendend mesiras tecnicis ed organisatoricas, che las datas vegnian utilisadas exclusivamain per l'intent inditgà a chaschun da lur transmissiun.

Art. 9a ed art. 9a^{bis} integrar avant il titel da classificaziun dal 3. chapitel

Art. 9a Augment da la producziun d'electricitad durant l'enviern

¹ Per rinforzar la segirezza dal provediment durant l'enviern duai vegnir realisà e sustegnì fin l'onn 2040 in augment da la producziun d'energia regenerabla d'almain 6 TWh. Da quests 6 TWh sto il diever d'almain 2 TWh esser garantì en moda segira.

² Quest augment sto vegnir cuntanschì en emprima lingia cun ovras idraulicas d'accumulaziun tenor l'aggiunta 2 sco er cun implants solars ed eroelectricis d'interess naziunal.

³ Per las ovras idraulicas d'accumulaziun tenor l'aggiunta 2 sco er per l'ovra idraulica Chlus vali, che:

- a. ellas èn mo suttamessas a l'obligaziun da planisaziun, sch'in implant è previs en in nov lieu; l'obligaziun da planisaziun è limitada a la realisaziun d'ina procedura dal plan directiv tenor l'artitgel 8 alinea 2 da la Lescha dals 22 da zercladur 1979²⁰ davart la planisaziun dal territori;
- b. lur basegn è cumprovà;
- c. ellas èn liadas al lieu;
- d. l'interess da las realisar ha da princip la precedenza envers auters interess naziunals; e
- e. i ston vegnir previsas mesiras da cumpensaziun supplementaras per proteger la biodiversitad e la cuntrada.

¹⁹ Questa disposiziun daventa artitgel 8c cun l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023 da la Lescha dals 23 da mars 2007 davart il provediment d'electricitad en il rom da la midada da la Lescha dals 18 da december 2020 davart la segirezza da las infurmaziuns (cifra II/cifra 4; BBl 2023 2296).

²⁰ SR 700

§

⁴ Per implants solars ed eroelectricos d'interess naziunal tenor l'artitgel 12 LEn²¹, ch'èn previs en in territori adattà tenor l'artitgel 10 alinea 1 LEn e tenor l'artitgel 8b da la Lescha dals 22 da zercladur 1979 davart la planisaziun dal territori, dentant ordaifer objects tenor l'artitgel 5 da la Lescha federala dal 1. da fanadur 1966²² davart la protecziun da la natira e da la patria, vali che:

- a. lur basegn è cumprovà;
- b. els èn liads al lieu; e
- c. l'interess da lur realisaziun ha da princip la precedenza envers auters interess naziunals.

⁵ Il Cussegl federal examinescha regularmain la glista dals projects che figureschan en l'aggiunta 2, per l'emprima giada 2 onns suenter l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023, quai consultond las parts pertutgadas, particularmain ils chantuns, ils gestiunaris e las federaziuns, e propona a l'Assamblea federala da cumplettar la glista en cas da basegn sco er sche projects menziunads na vegnan betg realisads.

⁶ Il Cussegl federal regla ils detagls. En spezial po el prevair, che las interpresas che na realiseschan betg projects tenor l'aleina 5, stoppian render accessibels ils documents dal project ad autras parts interessadas.

Art. 9a^{bis} Segirezza dal provediment d'energia grazia ad effizienz energetica

¹ Per rinforzar la segirezza dal provediment durant l'enviern ston vegnir realisadas mesiras da l'effizienz energetica che chaschunan ina reducziun dal consum d'electricitad per 2 TWh fin il pli tard l'onn 2035.

² Sch'i sa mussa, ch'ils augments d'effizienz tenor l'aleina 1 na pon betg vegnir cuntanschids, po vegnir intensivà l'engrondiment d'ovras electricas che produceschan energia regenerabla tenor la LEn²³.

Integrar avant il titel da classificaziun dal 3. chapitel

Art. 9a^{ter} Scenari da referenza

¹ Il UFE fa in scenari da referenza sco basa per planisar las raits da transmissiun e las raits da distribuziun d'auta tensiun. Per quest intent sa basa el sin las finamiras da la politica d'energia da la Confederaziun e sin las datas da referenza da l'economia generala, adina resguardond il context internaziunal. Il scenari da referenza parta d'ina consideraziun cumplessiva da l'energia.

² *Art. 9a al. 2 da fin ussa*

³ *Art. 9a al. 3 da fin ussa*

⁴ *Art. 9a al. 4 da fin ussa*

²¹ SR 730.0

²² SR 451

²³ SR 730.0

§

⁵ Art. 9a al. 5 da fin ussa

⁶ Art. 9a al. 6 da fin ussa

Art. 9b al. 2

² Cun determinar ils principals stoi vegnir resguardà en spezial, che la rait sto per regla vegnir engrondida mo, sche l'optimaziun, inclusiv l'utilisaziun da la flexibilitad, u in rinforzament na pon betg garantir ina rait segira, potenta ed effizienta durant l'entir orizont da planisaziun.

Art. 9d al. 1

¹ Sin basa dal scenari da referenza e correspondentamain a l'ulteriur basegn per lur territori da provediment fan ils gestiunaris da las raits per lur raits cun ina tensiun nominala da pli che 36 kV in plan da svilup che cumpiglia la perioda dal scenari da referenza (plan da plirs onns). La Societad naziunala da raits d'electricitad sutmetta ses plan da plirs onns a la ElCom per l'examinaziun, e quai entaifer 12 mais suenter l'approvaziun da l'ultim scenari da referenza tras il Cussegl federal.

Art. 12 Infurmaziun e facturaziun

¹ Ils gestiunaris da las raits mettan a disposiziun en moda facilmain accessibla las infurmaziuns necessarias per utilizar la rait e publitgeschan:

- a. las tariffas per utilizar la rait;
- b. las tariffas d'electricitad;
- c. las tariffas da mesiraziun;
- d. la summa annuala da l'indemnisaziun per il diever da la rait;
- e. las pretensiuns minimalas tecnicas e da manaschi per la colliaziun a la rait;
- f. las basas per calcular eventualas contribuziuns als custs da la rait; ed
- g. ils quints annuals.

² Ils quints ch'ils consumers finals survegnan, ston esser transparents e cumparegliabels. En il quint ston vegnir cumprovads separadamain:

- a. l'indemnisaziun per l'electricitad;
- b. l'indemnisaziun per il diever da la rait;
- c. l'indemnisaziun da mesiraziun;
- d. las taxas e las prestaziuns a societads publicas;
- e. il supplement da rait tenor l'artitgel 35 LEN²⁴;

§

- f. ils custs da la reserva d'energia tenor l'artitgel 8a²⁵;
- g. ils custs per rinforzar la rait e las colliaziuns tenor l'artitgel 15b.

³ Ils gestunaris da las rait na dastgan adossar nagins custs da midada als consuments finals, sch'il furnitur mida sin il termin da desditga previs en il contract.

Art. 13 al. 3

Aboli

Art. 14 titel, al. 1, 3 frasa introductiva e lit. a ed e sco er 3bis

Indemnisaziun e tariffas per il diever da la rait

¹ L'indemnisaziun per il diever da la rait na dastga betg surpassar ils custs imputabels sco er las taxas e las prestaziuns a societads publicas. Las differenzas da cuvrida ston vegnir cumpensadas il pli baud pussaivel.

³ L'indemnisaziun per il diever da la rait vegn incassada sin basa da las tariffas per il diever da la rait. Questas tariffas èn fixas per l onn e ston vegnir fixadas dals gestunaris da la rait tenor ils suandants principis:

- a. ellas ston avair structuradas chapavlas e reflectar ils custs chaschunads dals consuments finals;
- e. ellas ston tegnair quint da las finamiras d'ina infrastruttura da rait e d'ina utilisaziun da l'electricidad effizientas ed intimar in manaschi da la rait stabil e segir.

^{3bis} Ils custs ch'ils gestunaris da las rait mettan a quint individualmain, na dastgan betg vegnir resguardads cun fixar las tariffas per il diever da la rait.

Art. 14a Rait d'accumulatur electric, rait electrica da la viafier ed ulteriurs indrizs sco cas spezial en connex cun l'indemnisaziun per il diever da la rait e cun la retratga d'electricidad

¹ Nagina indemnisaziun per il diever da la rait n'è debitada per:

- a. las ovras electricas en cas da las suandantas retratgas d'electricidad:
 - 1. agen diever d'ina ovra electrica,
 - 2. propulsiun da pumpas en cas d'ovras d'accumulaziun a pumpa;
- b. accumulatur senza consum final.

² La rait electrica da las interpresas da viafier (rait electrica da viafier) che funcziuna cun la frequenza da 16,7 Hz, vala sco consumenta finala, sch'ella retira electricidad da la rait da 50 Hz.

²⁵ L'artitgel 8a daventa artitgel 8b cun l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023 da la Lescha dals 23 da mars 2007 davart il provediment d'electricidad en il rom da la midada da la Lescha dals 18 da december 2020 davart la segirezza da las infurmaziuns (cifra II/cifra 4; BBI 2023 2296).

§

³ En connex cun la rait electrica da viafier n'è analogamain a l'alinea 1 debitada nagina indemnissaziun per il diever da la rait, sch'i vegn retratg electricitad:

- a. per l'agen diever d'ina ovra electrica;
- b. per propulsar las pumpas en ovras d'accumulaziun a pompa e per returnar la quantidad d'energia che vegn producida suenter, puspè en la rait da 50 Hz; u
- c. per motivs d'effizienz, or da la rait da 50 Hz empè or d'ina ovra d'accumulaziun a pompa sezza; sut la premessa, ch'i vegnia evità tras quai da pumpar e da turbinar a medem temp en questa ovra d'accumulaziun a pompa.

⁴ En ils suandants cas restitueschan ils gestiunaris da las raits als gestiunaris dals indrizs respectivs sin dumonda l'indemnissaziun per il diever da la rait, quai maximalmain a la tariffa decisiva il mument da la retratga or da la rait:

- a. en cas d'accumulatur cun consum final: restituziun per la quantidad d'electricitad che vegn returnada suenter la retratga or da la rait e suenter l'accumulaziun;
- b. en cas d'indrizs per transfurmar electricitad en idrogen u en gas u combustibels sintetics: restituziun per la quantidad d'electricitad che vegn returnada en la rait suenter ina reconversiun en electricitad;
- c. en cas d'indrizs per transfurmar electricitad en idrogen, en gas, combustibels u carburants sintetics: restituziun per la quantidad d'electricitad che vegn retratga da la rait per la transfurmaziun en quests substrats chemics accumulabels; quest dretg da restituziun è limità ad indrizs da pilot e da demonstraziun che funcziunan cun electricitad or d'energias regenerablas e che han tut en tut maximalmain ina prestaziun da 200 MW.

⁵ Il Cussegl federal po:

- a. adossar ils custs per las mesiraziuns ch'èn necessarias per cumprovar las quantitads d'electricitad tenor l'alinea 4, als gestiunaris dals indrizs;
- b. reglar ulteriurs detagls da l'interacziun tranter raits da 50 Hz e da 16,7 Hz.

⁶ Ultra da quai relascha el la regulaziun necessaria da restituziun per ils indrizs da pilot e da demonstraziun (al. 4 lit. c) e fixescha in termin per quels uschia, che la regulaziun pertutga mo indrizs che profitan gia ils 31 da december 2034 da la restituziun.

Art. 15 al. 1, 2 lit. a e d, 3 lit. b e 3bis frasa introductiva e lit. a e d

¹ Sco custs imputabels valan ils custs da gestiun e da chapital d'ina rait segira, efficazia ed effizienta.

² Sco custs da gestiun valan ils custs per las prestaziuns che stattan en in connex direct cun la gestiun da las raits. Da quai fan part particularmain:

- a. ils custs per ils servetschs da sistem e per la reserva d'energia;
- d. ils custs per l'utilisaziun da la flexibilitad.

§

³ Ils custs da chapital ston vegnir eruids sin basa dals custs primars d'acquisiziun respectivamain da producziun dals indrizs existents. Sco custs da chapital pon vegnir imputads maximalmain:

- b. ils tschains calculatorics per las valurs da facultad ch'èn necessarias per la gestiun da las raits, inclusiv in gudogn da gestiun adequat.

^{3bis} Il Cussegl federal regla il tractament da las differenzas da cuvrida ch'èn resultadas da periodas tariffaras anteriuras, particularmain sche e co ch'ellas vegnan tschainsidas ed entaifer tge termin ch'ellas ston vegnir cumpensadas. Plinavant regla el, sut tge cundiziuns ed en tge dimensiun ch'ils suandants custs pon vegnir imputads als custs da gestiun e da chapital e co ch'els ston vegnir attribuids a tals:

- a. ils custs da sistems da controlla e da regulaziun intelligents;
- d. ils custs da mesiras innovativas per raits intelligentas cun funcziuns specificas; quests custs pon vegnir imputads mo excepziunalmain.

Art. 15a Custs spezials da la rait da transmissiun en connex cun la segirezza dal provediment

¹ Sco custs da gestiun imputabels da la rait da transmissiun valan er, sch'i n'è betg pussaivel d'als cuvri cun auters instruments da finanziaziun:

- a. ils custs dal post designà per registrar e per transmetter las datas dals lais d'accumulaziun (art 8b²⁶);
- b. ils custs che resultan directamain als gestiunaris da las raits, als producents ed als gestiunaris d'accumulatur tras las mesiras ch'èn necessarias tenor la Lescha dals 17 da zercladur 2016 davart il provediment dal pajais²⁷ per garantir il provediment d'electricidad.

² L'Uffizi federal per il provediment economic dal pajais examinescha ordavant, sche las premissas tenor l'alinea 1 litera b èn ademplidas. El decida, suenter avair consultà la ElCom, sch'ils custs èn imputabels sco custs da la rait da transmissiun.

³ Il Cussegl federal regla, co ch'ils custs attribuids a la rait da transmissiun ston vegnir cumprovads e co ch'els vegnan restituids tras la Societad naziunala da raits d'electricidad a las parts autorisadas.

Art. 15b Rinforzaments chaschunads da la producziun en la rait da distribuziun e da lingias da colliaziun

¹ Ils custs dals rinforzaments da la rait ch'èn necessari en connex cun indrizs da producziun, èn custs da rait imputabels dal gestiunari da la rait.

² Sche indrizs che produceschan electricidad or d'energias regenerablas chaschunan rinforzaments da la rait, èn ils custs imputabels sco custs da la rait da transmissiun

²⁶ L'artigel 8b daventa artigel 8c cun l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023 da la Lescha dals 23 da mars 2007 davart il provediment d'electricidad en il rom da la midada da la Lescha dals 18 da december 2020 davart la segirezza da las infurmaziuns (cifra II/cifra 4; BBl 2023 2296).

²⁷ SR 531

§

(art. 15a) e vegnan indemnissads da la Societad naziunala da raits d'electricitad. Il Cussegl federal po prevair limitas maximalas e minimalas.

³ Per tals indrizs colliads cun la rait da tensiun media e pli auta, vegn fatga l'indemnissaziun sin dumonda dal gestiunari da la rait da distribuziun e suenter la permissiun da la EICom.

⁴ Per tals indrizs colliads cun la rait da tensiun bassa, survegnan ils gestiunaris da las raits da distribuziun sin dumonda ina indemnissaziun pauschala per il basegn general da rinforzaments da la rait, independentamain d'ina realisaziun effectiva.

⁵ Ils custs per ils rinforzaments necessaris da la lingia da colliaziun davent dal cunfin da la parcella fin al punct da colliaziun cun la rait, èn medemamain imputabels sco custs da la rait da transmissiun (art. 15a), sch'ils rinforzaments vegnan chaschunads tras l'inducziun d'electricitad producida or d'energias regenerablas en indrizs da produenziun cun ina prestaziun da colliaziun da pli che 50 kW. Il Cussegl federal po fixar in maximum dals custs imputabels per kW da l'indriz. Ils custs dal rinforzament restants ston vegnir surpigliads dal producent.

⁶ Il Cussegl federal regla ils detagls da questas prescripziuns e particularmain da l'indemnissaziun pauschala. Per calcular l'indemnissaziun pauschala s'orientescha el als custs mesauns dal rinforzament da la rait per kW da la prestaziun da l'indriz collià da nov. Ultra da quai regla el en spezial:

- a. la procedura e la moda per incassar e per pajar ils meds finansials tras la Societad naziunala da raits d'electricitad;
- b. las prescripziuns da contabilitad e d'amortisaziun sin donn e cust dal gestiunari da la rait da distribuziun, per evitar imputaziuns da pliras giadas;
- c. las obligaziuns d'infurmaziun dals gestiunaris da la rait da distribuziun pertutgant ils rinforzaments da la rait ch'èn vegnids realisads, lur custs ed ils indrizs colliads.

Art. 15c Custs che ston vegnir facturads individualmain

¹ La Societad naziunala da raits d'electricitad facturescha individualmain:

- a. a las gruppas da bilantscha: ils custs per l'energia da cumpensaziun;
- b. als gestiunaris da las raits da distribuziun ed als consuments finals colliads directamain cun la rait da transmissiun: ils custs ch'els han chaschunà per cumpensar perditas da transmissiun ed en connex cun energia reactiva.

² *Art. 15a al. 2 da fin ussa*

³ *Art. 15a al. 3 da fin ussa*

Titel da classificaziun avant l'art. 17a

2a. secziun: Metrologia

§

Art. 17a Cumpetenzza, tariffas ed indemnisaziun da mesiraziun

¹ Ils gestiunaris da las raits èn responsabels per la metrologia en lur territori da provediment.

² Els fixeschan tariffas da mesiraziun tenor il princip dal chaschunader.

³ Sin basa da questas tariffas incasseschan els l'indemnisaziun da mesiraziun per mintga punct da mesiraziun. L'indemnisaziun da mesiraziun incassada na dastga betg surpassar ils custs da mesiraziun imputabels. Las differenzas da cuvrída ston vegnir compensadas il pli baud pussaivel.

⁴ Imputabels èn ils custs da gestiun e da chapital che resultan d'ina mesiraziun fidada ed effizienta tar ils consuments finals, tar ils producents e tar ils gestiunaris d'accumulatur; ils custs da chapital cuntegnan in gudogn da gestiun adequat.

⁵ Il Cussegl federal fixescha las basas per calcular ils custs da mesiraziun imputabels. El po fixar limitas da tariffa maximalas e reglar, sche e co che las differenzas da cuvrída da periodas tariffaras anteriuras vegnan tschainsidas.

Art. 17a^{bis} Sistems da mesiraziun intelligents

¹ In sistem da mesiraziun intelligent installà tar il consument final, tar il producent u tar il gestiunari d'in accumulatur è ina installaziun che mesira l'energia electrica, che sustegna ina transmissiun bidirezziunala da datas e che mesira il current energetic effectiv e ses andament cronologic.

² Il Cussegl federal po far prescripziuns davart l'introducziun da tals sistems da mesiraziun intelligents. Per quest intent resguarda el las normas internaziunalas e las recumandaziuns da las organisaziuns spezializadas renconuschidas. El oblighescha ils gestiunaris d'ina rait da duvrar, a partir d'in mument specific, sistems da mesiraziun intelligents per tut ils consuments finals, producents e gestiunaris d'accumulatur u per tschertas gruppas da tals.

³ Ils gestiunaris da las raits ston equipar cun in sistem da mesiraziun intelligent ils participants d'ina gruppaziun per l'agen diever u d'ina societad locala da forza electrica sco er ils gestiunaris d'accumulatur, sche tals fan la dumonda. Per quest equipament fixescha il Cussegl federal, independentamain da las disposiziuns executivas dal dretg vertent, in termin adequat da paucs mais.

⁴ Resguardond la legislaziun federala davart la metrologia po el fixar, tge pretensiuns tecnicas minimalas ch'ils sistems da mesiraziun intelligents ston ademplir e tge ulteriurs equipments, caracteristicas, e funcziunalitads ch'els ston avair, en spezial en connex cun:

- a. la transmissiun da las datas da mesiraziun, inclusiv la consultaziun da las atgnas datas da mesiraziuns e da lur qualitat;
- b. il sustegn da sistems tariffars;
- c. il sustegn d'ulteriurs servetschs e d'ulteriuras applicaziuns.

⁵ Il Cussegl federal fixescha almain, ch'ils consuments finals hajan a disposiziun ina survista digitala favuravla a la clientella davart las valurs da lur profil da chargia, ina cumparegliaziun cun ils consuments finals che han in profil sumegliant e cun il

§

consum dals onns precedents sco er ina identificaziun d'eventuals potenzials da spargn, cura ch'i vegnan introducids ils systems da mesiraziun intelligents.

⁶ Ils consuments finals, ils producents ed ils gestiunaris d'accumulatur ston pudair consultar lur datas da mesiraziun il mument da lur registraziun en in format da datas usità sin plaun internaziunal sur ina interfatscha sin il sistem da mesiraziun intelligent.

⁷ Quellas persunas, tar las qualas la consultaziun da las atgnas datas da mesiraziun n'è betg garantida en la furma prescritta da la lescha tras il sistem da mesiraziun intelligent che vegn duvrà dal gestiunari da la rait, han il dretg da cumplettar il sistem da mesiraziun cun in quintader d'electricidad supplementar, quai sin donn e cust dal gestiunari; il Cussegl federal fixescha ina limita maximala dals custs per quests quintaders d'electricidad. Ils custs n'èn nagins custs da mesiraziun imputabels dal gestiunari da la rait.

⁸ La cumplettaziun cun in quintader d'electricidad dovra la permissiun da la EICom. Quella conceda ordavant in termin da 30 dis al gestiunari da la rait per eliminar mancanzas.

Titel da classificaziun avant l'art. 17b

2b. secziun: Systems da controlla e da regulaziun sco er flexibilitad

Art. 17b al. 2 emprima frasa e 3 emprima frasa

² *Concerna mo il text franzos. ...*

³ *Concerna mo il text franzos. ...*

Art. 17c Utilisaziun da la flexibilitad

¹ Ils consuments finals, ils producents ed ils gestiunaris d'accumulatur han ina flexibilitad (possessurs da la flexibilitad) che sa lascha utilizar grazia a la regulaziun da la retratga, grazia a l'accumulaziun u grazia a l'inducziun d'electricidad. Tgi che vul profitar da questa flexibilitad, la po utilizar tras in contract.

² Ils gestiunaris da las raits da distribuziun pon utilizar la flexibilitad, sch'ella serva a la rait da lur territori da provediment. Per quest intent fan els cun ils possessurs da la flexibilitad contracts senza discriminaziun, che includan lur indemnizaziun.

³ Ils gestiunaris da las raits da distribuziun pon, en divergenza da l'artitgel 17b alinea 3, far diever da systems da controlla e da regulaziun intelligents per las flexibilitads existentas, nun ch'ils possessurs da la flexibilitad scumondian quest diever. Il Cussegl federal regla, co ch'ils gestiunaris da las raits da distribuziun infurmeschan ils possessurs da la flexibilitad davart quest diever e davart las modalitads per al scumandar. Sch'i sa mussa, che las pussaivladads d'access dals gestiunaris da las raits da distribuziun sco er lur utilisaziun efectiva da la flexibilitad contribueschan al fatg, ch'il potenzial d'autras utilisaziuns da la flexibilitad vegn duvrà mo pauc, po il Cussegl federal prevair mesiras per duvrar meglier quest potenzial. Questas mesiras pon ir sin donn e cust dals gestiunaris da las raits da distribuziun e consisten particularmain d'ina restricziun da la divergenza da

§

l'artitgel 17b alinea 3 u da l'introducziun da furmas da commercialisaziun adequatas per la flexibilitad. Il Cussegl federal sutta metta annualmain in rapport en chausa.

⁴ Ils gestiunaris da las raits da distribuziun pon far diever da la flexibilitad che serva a la rait en lur territori da provediment per las suandantas utilisaziuns garantidas:

- a. bloccar ina part specifica da l'inducziun al punct da colliaziun;
- b. utilizar en cas d'ina periclitaziun directa considerabla da la gestiun segira da la rait.

⁵ Els pon far diever da las utilisaziuns garantidas er, sch'ils dretgs d'utilisaziun da terzas parts sco er la voluntad dal possessur da la flexibilitad èn cuntrarias. Ils gestiunaris da las raits da distribuziun infurmeschan la ElCom annualmain davart las utilisaziuns duvradas tenor l'alineia 4 litera b.

⁶ Il Cussegl federal regla ils detagls areguard ils alineas 3–5.

Titel da classificaziun avant l'art. 17d

2c. secziun: Societads da forza electrica localas

Art. 17d Constituziun da societads da forza electrica localas

¹ Ils consuments finals, ils producents d'electricitad or d'energias regenerablas ed ils gestiunaris d'accumulatur pon s'unir ad ina societad da forza electrica locala e commercialisar l'electricitad ch'els han produci entaifer questa societad.

² La premissa è, ch'els participants:

- a. sajan colliads cun la rait d'electricitad en il medem territori da provediment, sin il medem nivel da la rait ed en ina vischinanza locala;
- b. sajan tuts equipads cun il sistem da mesiraziun intelligent; e
- c. produceschian cuminaivlamain ina quantitat minimala d'electricitad ch'il Cussegl federal ha fixà en proporziun cun la prestaziun da colliaziun.

³ Il Cussegl federal determinescha l'extensiu geografica admissa d'ina societad da forza electrica locala e pia la vischinanza locala necessaria dals participants. L'extensiu po cumpigliar maximalmain il territori d'ina vischnanca.

⁴ Il gestiunari da la rait da distribuziun equipescha mintga participant d'ina societad da forza electrica locala cun in sistem da mesiraziun intelligent.

⁵ Ils participants da la societad da forza electrica locala reglan lur relaziun in cun l'auter, en spezial il provediment cun l'electricitad ch'els han produci sezs. Els nomineschan ina persuna che represchenta la societad envers il gestiunari da la rait da distribuziun.

⁶ Il Cussegl federal regla ils detagls, particularmain pertutgant la relaziun dals participants in cun l'auter e pertutgant la repartiziun dals custs d'administraziun e da distribuziun tranter il gestiunari da la rait da distribuziun, la societad da forza electrica locala e ses participants.

§

Art. 17e Provediment da la societad, diever da la rait ed indemnizaziuns

¹ L'electricitad che la societad da forza electrica locala ha produci sezza, po vegnir commercialisada libramain entaifer la societad. Per quest intent po vegnir utilisada la rait da distribuziun.

² Per cuvri il basegn d'electricitad restant pon ils consuments finals cun dretg d'access a la rait exequir independentamain quest dretg. Il basegn d'electricitad restant dals consuments finals fixs e dals consuments finals che desistan d'in access a la rait, vegn cuvri en il provediment da basa.

³ Per utilizar la rait da distribuziun pon ils participants da la societad da forza electrica locala pretender ina tariffa reducida per far diever da la rait cun ina reducziun per la retratga da l'electricitad ch'els han produci sez. Questa reducziun importa maximalmain 60 pertschient da la tariffa usitada. Il Cussegl federal fixescha l'autezza da questa reducziun, quai en moda graduada per las differentas configuraziuns topologicas da la rait da las societads da forza electrica localas; tant pli blers nivels da la rait ch'èn involvids en las configuraziuns respectivas, tant pli bassa è la reducziun.

⁴ L'indemnizaziun per il diever da la rait e l'indemnizaziun per las furniziuns d'electricitad en il provediment da basa èn debitadas al gestiunari da la rait da distribuziun dals singuls consuments finals.

⁵ Per la facturaziun eruescha il gestiunari da la rait da distribuziun las cumparts da l'electricitad producida sez ch'è vegnida commercialisada entaifer la societad da forza electrica locala faschond diever da la rait da distribuziun, e las ulteriuras retratgas da la societad. Applitgond questa clav da repartiziun calculescha el ils imports che mintga consument final debitescha per sias retratgas. Ils consuments finals pon sa cunvegner davart ina repartiziun divergenta da quests custs.

⁶ Sch'il gestiunari da la rait da distribuziun u la societad da forza electrica locala dumonda, vegnan facturadas a la societad tant il diever da la rait sco er las furniziuns d'electricitad en il provediment da basa, mintgamai en proporziun cun las retratgas dals singuls consuments finals. Ils singuls consuments finals restan debiturs envers il gestiunari da la rait.

Titel da classificaziun avant l'art. 17f

2d. secziun: Barat da datas e plattafurma da datas

Art. 17f Princip

¹ Ils gestiunaris da las raits communitgeschan in l'auter, las interpresas da l'economia d'electricitad, las gruppas da bilantscha, la Societad naziunala da raits d'electricitad e l'organ executiv tenor l'artitgel 64 LEn²⁸ immediatamain, gratuitamain, senza discriminaziun ed en la qualitat necessaria tut las datas e las infurmaziuns, uschenavant che quai è necessari per in provediment d'electricitad ordinari.

² L'access dals consuments finals, dals producents e dals gestiunaris d'accumulatur da lur atgnas datas da mesiraziun sa drizza tenor l'artitgel 17a^{bis} alineas 4 litera a, 5 e 6.

§

Art. 17g Barat da datas sur la plattafurma da datas

¹ Las datas da mesiraziun e las datas da basa vegnan barattadas tranter las parts participadas tenor l'artitgel 17f alinea 1 sur ina plattafurma da datas centrala, e quai per ils suandants intents:

- a. tractar la midada da furniturs;
- b. quintar ils custs da la rait, d'electricidad e da mesiraziun;
- c. far prognosas en il rom da la gestiun da la bilantscha;
- d. registrar l'electricidad cun agid da garantias d'origin.

² Las datas da basa tenor l'alinea 1 vegnan arcunadas sin la plattafurma da datas en Svizra. Il gestiunari da la plattafurma da datas administrescha las datas arcunadas e garantescha il barat da las datas da mesiraziun e da las datas da basa tranter las parts participadas.

³ Las autoritads federalas e chantunalas survegnan access a la plattafurma da datas a norma da lur autorisaziun.

⁴ Il Cussegl federal regla ils process dal barat da datas e las incumbensas pli exactas dal gestiunari da la plattafurma da datas. El po amplifitgar la plattafurma da datas cun las suandantas funcziuns e cun ils suandants process:

- a. analizar la qualitat dal barat da datas che ha lieu sur la plattafurma da datas;
- b. arcunar datas da mesiraziun;
- c. communitgar agregats anonimisads da datas da mesiraziun e da datas da basa a terzas parts per la perscrutaziun, per la segirezza dal provediment, per rinforzar la concurrenza sin il martgà d'electricidad e per furnir prestaziuns energeticas;
- d. barattar datas da mesiraziun e datas da basa per utilizar la flexibilitad;
- e. garantir il dretg dals consumers finals, dals producents e dals gestiunaris d'accumulatur a la consegna ed a la transmissiun da las datas.

Art. 17h Constituziun dal gestiunari da la plattafurma da datas

¹ Interpresas da l'economia d'electricidad e d'autras branschas economicas pon fundar ina societad da chapital da dretg privat u in'associaziun cun sedia en Svizra per constituir e per gestir la plattafurma da datas.

² Ils statuts dal gestiunari da la plattafurma da datas e lur midadas dovran l'approvaziun tras il Departament federal per ambient, traffic ed energia (DATEC). Il DATEC verifitgescha, sch'ils statuts e lur midadas correspundan a las exigenzas da questa lescha.

³ Sch'il gestiunari da la plattafurma da datas na vegn betg fundà entaifer in termin prescrit dal Cussegl federal, surdat il Cussegl federal la constituziun e la gestiun da la plattafurma da datas ad in post da dretg public.

⁴ Ils custs per constituir la plattafurma da datas vegnan restituids dal gestiunari da la plattafurma.

Art. 17i Organisaziun e finanziaziun dal gestiunari da la plattafurma da datas

¹ Il gestiunari da la plattafurma da datas sto esser independent da las singulas interpresas da l'economia d'electricitad. El ha ina maioritad svizra.

² El ademplescha mo las incumbensas previsas en questa lescha ed en sias disposiziuns executivas e n'ha betg ina finamira da rendita.

³ El cuvra ses custs tras ina indemnisaziun tenor il princip dal chaschunader che cuvra ils custs e ch'el incassescha per punct da mesiraziun dals gestiunaris da las raits da distribuziun.

⁴ Il Cussegl federal decretescha ulteriuras disposiziuns pertutgant l'organisaziun, l'indipendenza e la finanziaziun dal gestiunari da la plattafurma da datas.

Titel da classificaziun avant l'art. 17j

2e. secziun: Protecziun e segirezza da las datas

Art. 17j

¹ Per l'elavuraziun da datas personalas en connex cun systems intelligents da mesiraziun, da controlla u da regulaziun vegn applitgada la Lescha federala dals 25 da settember 2020²⁹ davart la protecziun da datas (LPD). La LPD vegn applitgada tenor il senn per l'elavuraziun da datas da persunas giuridicas.

² Il gestiunari da la plattafurma da datas po elavurar datas da persunas giuridicas sco er datas personalas per ademplir sias incumbensas. Las parts participadas tenor l'artitgel 17f alinea 1 al dattan las infurmaziuns ch'èn necessarias per ademplir sias incumbensas, ed al mettan a disposiziun ils documents dumandads.

³ Il Cussegl federal po prevar disposiziuns pertutgant la protecziun da datas, la segirezza da las datas e la controlla da lur observanza, particularmain per la plattafurma da datas e per ils systems intelligents da mesiraziun, da controlla e da regulaziun, inclusiv ils indrizz colliads cun quels.

Titel da classificaziun avant l'art. 18

3. secziun:

Rait da transmissiun svizra e Societad naziunala da raits d'electricitad

Art. 18 al. 4, 4bis e 6 terza frasa

⁴ Sch'i vegnan vendidas aczias da la Societad naziunala da raits d'electricitad, han in dretg da precumpra da questas aczias en la suandanta rangaziun:

- a. ils chantuns;
- b. las vischnancas;
- c. las interpresas dal provediment d'electricitad che han ina maioritad svizra e lur sedia en Svizra.

§

^{4bis} Ils statuts da la Societad naziunala da raits d'electricitad reglan ils detagls dal dretg da precumpra.

⁶ ... Medemamain admesa è l'acquisiziun da servetschs da sistem suror la zona da regulaziun, quai cuminaivlamain cun gestiunaris esters da la rait da transmissiun.

Art. 20 al. 2 lit. b e c sco er 3

² En spezial ha ella las suandantas incumbensas:

- b. ella è responsabla per la gestiun da la bilantscha e garantescha ils ulteriurs servetschs da sistem inclusiv il metter a disposiziun l'energia da regulaziun; uschenavant ch'ella na furnescha betg senza ils servetschs da sistem, acquista ella quels tenor proceduras orientadas al martgà, transparentas e senza discriminaziun; concernent il consum resguarda ella en emprima lingia purschidas cun in'utilisaziun effizienta da l'energia.
- c. Ella prenda las mesiras necessarias per far frunt ad ina periclitaziun da la segirezza da la gestiun da la rait da transmissiun (art. 20a).

³ *Aboli*

Art. 20a Mesiras en cas da la periclitaziun da la segirezza da la gestiun da la rait da transmissiun

¹ La Societad naziunala da raits d'electricitad sa cunvegn en ina moda e maniera unitara cun ils gestiunaris da las raits da distribuziun, cun ils producents, cun ils consumers finals e cun ils gestiunaris d'accumulatur ch'èn colliads cun la rait da transmissiun, davart tut las mesiras necessarias ch'ella prenda per evitar u per allontanar ina periclitaziun da la segirezza da la gestiun da la rait da transmissiun.

² Ils gestiunaris da las raits da distribuziun garanteschon tras cunvegns correspondents, ch'els possian ademplir lur obligaziuns envers la Societad naziunala da raits d'electricitad.

³ Sch'igl exista ina periclitaziun directa e considerabla, ordinescha la Societad naziunala da raits d'electricitad talas mesiras, particularmain, sch'i manca ina cunvegna. Ella annunzia questas ordinaziuns immediatamain a la ElCom.

⁴ La Societad naziunala da raits d'electricitad ordinescha mesiras da cumpensaziun, sche las mesiras na pon betg vegnir realisadas sco cunvegni u sco ordinà. Las parts negligentas surpiglian ils custs supplementars che vegnan chaschunads tras las mesiras da cumpensaziun.

⁵ Dal rest e, sch'i na dat nagina cunvegna divergenta tranter la Societad naziunala da raits d'electricitad ed ils acturs tenor l'alineia 1, ston ils custs per preparar e per realisar las mesiras tenor quest artitgel vegnir attribuids als custs da la rait da transmissiun ed èn imputabels a norma da l'artitgel 15. Il Cussegl federal po prevar excepziuns da l'attribuziun dals custs.

Art. 20b

Art. 20a da fin ussa

§

Art. 21 al. 3

Aboli

Art. 22 al. 2

² Ella ha, tant en il cas da dispita sco er d'uffizi, en spezial las suandantas incumbensas:

- a. decider davart l'access a la rait e davart las cundiziuns d'utilisaziun da la rait; ella po accordar preventivamain l'access a la rait;
- b. verifitgar las tariffas e las indemnisaziuns per il diever da la rait e per las furniziuns d'electricitad en il provediment da basa sco er las tariffas e l'indemisaziun da mesiraziun tenor l'artitgel 17a alineas 2 e 3; resalvadas restan las taxas e las prestaziuns a societads publicas; ella po disponer la reducziun da tariffas u scumandar lur augment;
- c. conceder las permissiuns per las indemnisaziuns tenor l'artitgel 15b alinea 3 e per las complettaziuns cun in quintader d'electricitad tenor l'artitgel 17a^{bis} alinea 8 e decider davart l'utilisaziun da las entradas tenor l'artitgel 17 alinea 5.
- d. En cas d'ina utilisaziun da la flexibilitad che serva a la rait, prenda ella las decisiuns davart:
 1. las utilisaziuns garantidas;
 2. l'adattaziun d'indemisaziuns abusivas;
- e. disponer, en cas da basegn, en connex cun las mesiras en cas da la periclitaziun da la segirezza da la gestiun da la rait da transmissiun (art. 20a), davart la clusiu d'ina cunvegna tranter las partidas respectivas, inclusiv las prescripziuns davart il cuntegn minimal necessari; ultra da quai decider davart l'admissibilitad e davart las consequenzas finanzialas da las mesiras ordinadas e da las mesiras da cumpensaziun, sche las mesiras ordinadas na vegnan betg resguardadas;
- f. prender las decisiuns davart la reserva d'energia (art. 8a³⁰), en spezial pronunziar sancziuns u ordinar autras mesiras;
- g. controllar ils custs e las indemnisaziuns dal gestunari da la plattafurma da datas tenor l'artitgel 17h alinea 1, per concepir e per manar la plattafurma da datas, per garantir sia independenza e per limitar sias activitads a las incumbensas previstas.

Art. 22a Publicaziun da cumparegliaziuns da qualitat e d'effizienz

¹ Entaifer ses sector da regulaziun (art. 22 al. 1 e 2) cumpareglia la EICom ils gestunaris da las raits da distribuziun, quai cun la finamira da meglierar la trasparenza per ils consuments finals e da contribuir ad ina qualitat adequata ed ad

³⁰ L'artitgel 8a daventa artitgel 8b cun l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023 da la Lescha dals 23 da mars 2007 davart il provediment d'electricitad en il rom da la midada da la Lescha dals 18 da december 2020 davart la segirezza da las infurmaziuns (cifra II/cifra 4; BBl 2023 2296).

§

in'effizienz pli auta da las prestaziuns. Ella publicgescha ils resultats cun agid d'ina preschentaziun da las datas cumparativa, sa referind als singuls gestiunaris da las raits da distribuziun u a singulas gruppas da gestiunaris da las raits da distribuziun.

² La ElCom fa cumparegliaziuns cunzunt en ils suandants secturs:

- a. qualidad dal provediment;
- b. tariffas per duvrar las raits e custs da la rait imputabels;
- c. tariffas da l'electricitad;
- d. qualidad dals servetschs en il sector da la rait;
- e. investiziuns en raits intelligentas;
- f. metrologia;
- g. observar las obligaziuns da publicaziun e da communicaziun.

³ Il UFE evaluescha las cumparegliaziuns mintga 4 onns en in rapport. Sch'i na vegnan betg constatads augments da l'effizienz suffizients en il sector da la rait, che han consequenzas sin ils custs da la rait, sutta metta il Cussegl federal a l'Assamblea federala in sboz d'in decret per l'introducziun d'ina regulaziun incitante.

Art. 23 Giurisdicziun

¹ Cunter las disposiziuns da la ElCom poi vegnir fatg recurs tenor las disposiziuns generalas da la giurisdicziun federala.

² La ElCom ha il dretg da far recurs al Tribunal federal.

Art. 25 al. 1

¹ Las interpresas da l'economia d'electricitad ed ils gestiunaris da la plattafurma da datas èn obligads da dar las infurmaziuns necessarias e da metter a disposiziun ils documents giavischads a las autoritads ch'èn cumpetentas per l'execuziun da questa lescha, inclusiv da ses ulterior svilup.

Art. 26 al. 1

¹ Las personas ch'èn incumbensadas cun l'execuziun da questa lescha, inclusiv da ses ulterior svilup, èn sutta messas al secret d'uffizi.

Art. 27, titel ed al. 1bis

Elavuraziun da datas

^{1bis} Sin dumonda communitgeschan els in l'auter las datas che mintgamai l'autra autoritad dastgass sa procurar per ademplir sias incumbensas. Eventualas prescripziuns cuntrarias restan resalvadas.

Art. 29 al. 1 frasa introductiva (concerna mo il text franzos, lit. a, f ed f^{bis} sco er 2bis)

¹ Cun ina multa fin 100 000 francs vegn chastià, tgi che fa intenziunadamain il suandant:

§

a. *Aboli*

- f. refusa da dar las infurmaziuns dumandadas da las autoritads cumpetentas u fa indicaziuns fallidas (art. 25 al. 1) u violescha las obligaziuns en connex cun la reserva d'energia envers la Societad naziunala da raits d'electricitad (art. 8a³¹ al. 4³²);

f^{bis}. venda cun gudogn u a l'exteriur l'energia retratga da la reserva (8a³³ al. 6);

^{2bis} Sch'ina multa da maximalmain 20 000 francs vegn en consideraziun e sche l'investigaziun da las persunas chastiablas tenor l'artitgel 6 da la Lescha federala dals 22 da mars 1974³⁴ davart il dretg penal administrativ (DPA) pretendess mesiras d'inquisiziun che fissan sproporziunadas en vista al chasti scadi, po il UFE desister da perseguitar questas persunas e sentenziar – empè dad ellas – l'interpresa (art. 7 DPA) da pajar la multa.

Art. 30 al. 1bis

^{1bis} Il DATEC exequescha l'artitgel 23a.

Art. 33c Disposiziuns transitoricas da la midada dals 29 da settember 2023

¹ Las novas prescripziuns pertutgant il provediment da basa tenor l'artitgel 6 pon vegnir applitgadas per l'emprima giada per l'onn tariffar che suonda l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023. Per singulas prescripziuns po il Cussegl federal prevair in temp transitoric pli lung, sche quai è necessari per l'adattaziun tras ils gestiunaris da las raits da distribuziun.

² En cas da contracts da cumpra tenor l'artitgel 6 alineas 5 e 5bis che valan, cura che la midada dals 29 da settember 2023 entra en vigur, sto il gestiunari da la rait da distribuziun decider, a chaschun da l'entrada en vigur da la midada e cun effect per il rest da la durada dal contract, sche e cun tge quantitat d'energia ch'el attribuescha ils contracts al segment dal provediment da basa (art. 6 al. 5bis lit. b).

³ A chaschun da la publicaziun da las cumparegliaziuns da qualidad e d'effizienz (art. 22a) po la EICom utilizar las datas ch'èn gia avant maun il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023. Questas datas dastgan pertutgar il pli baud l'onn 2022.

³¹ L'artitgel 8a daventa artitgel 8b cun l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023 da la Lescha dals 23 da mars 2007 davart il provediment d'electricitad en il rom da la midada da la Lescha dals 18 da december 2020 davart la segirezza da las infurmaziuns (cifra II/cifra 4; BBI 2023 2296).

³² Rectifitgà da la Cumissiun da redacziun da l'Assamblea federala ils 15 da nov. 2023 (art. 58 al. 1 LParl; SR 171.10).

³³ L'artitgel 8a daventa artitgel 8b cun l'entrada en vigur da la midada dals 29 da settember 2023 da la Lescha dals 23 da mars 2007 davart il provediment d'electricitad en il rom da la midada da la Lescha dals 18 da december 2020 davart la segirezza da las infurmaziuns (cifra II/cifra 4; BBI 2023 2296).

³⁴ SR 313.0

§

Art. 34 al. 2 e 3

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

³ *Aboli*

II

La Lescha federala dals 23 da mars 2007³⁵ davart il provediment d'electricitad survegn ina nova agiunta 2 tenor l'agiunta a la lescha.

III

La Lescha federala dals 22 da zercladur 1979³⁶ davart la planisaziun dal territori vegn midada sco suonda:

Art. 16a al. 1bis

^{1bis} Edifizis e stabiliments ch'èn necessaris per producir e per transportar energia or da biomassa u per stabiliments da cumpostar che stattan en connex cun quai èn confurms a la zona sin in manaschi agricul e n'èn betg suttaless a l'obligaziun da planisaziun, sche:

- a. la biomassa elavurada ha in stretg connex cun l'agricultura u cun l'economia forestala dal manaschi al lieu u dals manaschis vischins;
- b. i vegnan utilisadas quantitads da substrat da maximalmain 45 000 tonnas per onn; ed
- c. ils edificis e stabiliments vegnan duvrads mo per l'intent permess.

Art. 18a al. 1 emprima frasa e 2bis

¹ En zonas da construcziun ed en zonas d'agricultura na dovran ils indrizs solars ch'èn adattads suffizientamain als tetgs u a las fatschadas, betg ina permissiun da construcziun tenor l'artitgel 22 alinea 1. ...

^{2bis} En zonas da construcziun èn structuradas che permettian da generar energia solara sur ed a l'ur d'areals da piazzas da parcar cun 15 u dapli piazzas da parcar, da princip confurmas a la zona. En lur planisaziun dal territori pon las vischnancas determinar areals da piazzas da parcar, en ils quals talas structuradas n'èn betg admissas u èn admissas mo sut tschertas premissas. Ellas pon declerar talas structuradas, sin tut ils areals da piazzas da parcar cun main che 15 piazzas da parcar u sin ina part da quels, da princip sco confurmas a la zona.

³⁵ SR 734.7

³⁶ SR 700

§

Art. 24bis Implants solars che n'èn betg d'interess naziunal

¹ Ils implants solars che n'èn betg d'interess naziunal e che sa chattan sin surfatschas libras ordaifer la zona da construcziun ed ordaifer la surfatscha utilisada da l'agricultura, valan sco liads al lieu, sche:

- a. els vegnan construids en territoris pauc sensibilis u en territoris gia engrevgiads cun auters edifizis e stabiliments; e
- b. la lavur ed ils custs per l'avertura dals bains immobigliars pertutgads e per la colliaziun dals implants cun la rait electrica stattan en proporziun cun la prestaziun da l'implant.

² Ils implants solars ch'èn situads entaifer surfatschas utilisadas da l'agricultura, valan sco liads al lieu, sch'els:

- a. ultra da producir electricitad na pregiuditgeschan betg ils interess da l'agricultura ed han avantatgs per la produenziun agricula; u
- b. servan a la perscrutaziun agricula ed ad experiments da l'agricultura.

³ Cura ch'ils implants vegnan mess definitivamain ord funcziun, ston els vegnir demontads e la situaziun oriunda sto vegnir restabilida.

⁴ Resguardond il basegn d'augmentar la produenziun tenor l'artitgel 2 da la Lescha federala d'energia dals 30 da settember 2016³⁷ regla il Cussegl federal ils detagls, particularmain er la garanzia finanziaria da las mesiras tenor l'alinea 3.

Art. 24ter Ulteriurs edifizis e stabiliments per l'utilisaziun d'energias regenerablas

¹ Stabiliments per l'utilisaziun d'energia or da biomassa sco er stabiliments per transfurmar energias regenerablas en idrogen, en metan u en auters idrocarbons sintetics ston vegnir admiss er ordaifer las zonas da construcziun, uschenavant che quai para convegnent per garantir in provediment segir cun energia regenerabla.

² Il Cussegl federal regla, sut tge premissas che tals stabiliments en territoris pauc sensibilis u gia engrevgiads, èn liads al lieu. Per quest intent dat el spezialmain paisa a:

- a. l'avertura existenta, particularmain a colliaziuns da gas existentas: en cas da stabiliments per l'utilisaziun da l'energia or da biomassa;
- b. la vischinanza locala cun in stabiliment per la produenziun d'electricitad regenerabla: en cas da stabiliments per transfurmar energia regenerabla en idrogen u en idrocarbons.

³ El po determinar, a partir da tge grondezza e da tge impurtanza ch'igl exista in'obligaziun da planisaziun per ils edifizis e stabiliments.

§

IV

La Lescha dal guaud dals 4 d'october 1991³⁸ vegn midada sco suonda:

Art. 5a Implants d'energia da vent

¹ Ils implants d'energia da vent e lur vias d'access en il guaud valan sco liads al lieu, sch'els èn d'interess naziunal e sch'igl exista gia in'avertura tras ina via per la construcziun e per il manaschi dals implants. La cumprova da l'esser lià al lieu sto vegnir furnida, sche l'implant d'energia da vent duai vegnir constrüi en in dals suandants territoris:

- a. en in object che figurescha en in inventari tenor l'artitgel 5 da la Lescha federala dal 1. da fanadur 1966³⁹ davart la protecziun da la natira e da la patria (LPNP);
- b. en in reservat da guaud tenor l'artitgel 20 alinea 4;
- c. en in asil federal da selvaschina tenor l'artitgel 11 da la Lescha da chatscha dals 20 da zercladur 1986⁴⁰.

² En cas d'implants d'energia da vent ch'èn situads ordaifer ils objects tenor l'artitgel 5 LPNP, vegn fatga la consideraziun dals interess tenor l'artitgel 3 LPNP.

V

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

38 SR 921.0

39 SR 451

40 SR 922.0

*Agiunta tar la midada da la LPrEl
(cifra II)*

*Agiunta 2
(art. 9a al. 2, 3 e 5)*

Ovras electricas d'accumulaziun

Ils suandants projects cumpiglian tut las mesiras ch'èn necessarias per realisar quests projects e per utilizar raziunalmain la forza idraulica entaifer in'ovra electrica u entaifer ina rait d'ovras electricas.

1. *Project Lai da Chummen
Chantun Vallais, vischnanca da Grengiols*

Augment da la capacitat d'accumulaziun existenta en la val Chummibort. Serrada da la largia tranter Heiligkreuz e Ze Binne. Manaschi d'accumulaziun a pompa tranter il Lai da Chummen e Ze Binne.

2. *Project Curnera-Nalps
Chantun Grischun, vischnanca da Tujetsch*

Auzament dal mir d'accumulaziun Lai da Curnera ed auzament dal mir d'accumulaziun Lai da Nalps.

3. *Project Gorner
Chantun Vallais, vischnanca da Zermatt*

Construcziun d'in nov lai d'accumulaziun, inducziun da l'aua en il chanal da rinnada da Grande Dixence.

4. *Project Gougra
Chantun Vallais, vischnanca dad Anniviers*

Extensium dal stgalim sura da las Forces Motrices de la Gougra cun auzar il mir d'accumulaziun dal Lai da Moiry e cun augmentar la capacitat da la pompa a Mottec.

5. *Project Lai da Gries
Chantun Vallais, vischnanca dad Obergoms*

Auzament dal mir d'accumulaziun dal Lai da Gries, nov batschigl da gulivaziun e centrala da la pompa a la Altstafel. Utilisaziun dal conduct da pressiu existents e da las infrastructures existents tranter la Altstafel ed il Lai da Gries.

6. *Project Lai da Grimsel
Chantun Berna, vischnanca da Guttannen*

Auzament dal Lai da Grimsel per 23 m, spustament da la via dal Pass dal Grimsel.

§

7. *Project Lai d'Emosson*

Chantun Vallais, vischnancas da Salvan e da Finhaut

Auzament dal mir d'accumulaziun dal Lai d'Emosson.

8. *Project Lai da Toules*

Chantun Vallais, vischnanca da Bourg-Saint-Pierre

Auzament dal mir d'accumulaziun dal Lai da Toules.

9. *Project Lai dal Sambuco*

Chantun Tessin, vischnanca da Lavizzara

Auzament dal mir d'accumulaziun dal Lai dal Sambuco ed engrondiment da l'ovra electrica Peccia, spustament da la via per lung dal lai.

10. *Project Lai da Murmarera*

Chantun Grischnun, vischnanca da Surses

Auzament dal mir d'accumulaziun dal Lai da Murmarera, adattaziun da la via dal Pass dal Güglia.

11. *Project Lai da Mattmark*

Chantun Vallais, vischnanca da Saas-Almagell

Auzament dal mir d'accumulaziun dal Lai da Mattmark.

12. *Project Lai da la Oberaare*

Chantun Berna, vischnanca da Guttannen

Auzament dal mir d'accumulaziun dal Lai da la Oberaare.

13. *Project Oberaletsch pitschen*

Chantun Vallais, vischnanca da Naters

Utilisaziun dal lai che resulta, perquai ch'il glatscher sa retira, en il sector dal glatscher Oberaletsch, centrala sutterrana sper il Lai Gebidem, nagina tschiffada d'auas supplementaras.

14. *Project cascada da la Reuss*

Chantun Uri, vischnancas da Göschenen e da Wassen

Auzament dal mir d'accumulaziun existent Göschenalp, opziun engrondir la OE Wassen cun in stgalim parallel.

15. *Project Trift*

Chantun Berna, vischnanca dad Innertkirchen

Nov lai d'accumulaziun Trift, nova tschiffada da l'aua dal glatscher Stein, nova centrala sutterrana Trift, inducziun en il sistem existent da l'ovra electrica Oberhasli.

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan da votar ils 9 da zercladur 2024 sco suonda:

Na

Iniziativa dal pievel «Maximalmain 10 % da las entradas per las premias da las cassas da mal-sauns (Iniziativa da distgargia da las premias)»

Na

Iniziativa dal pievel «Per premias pli bassas – Frain dals custs en la sanadad publica (Iniziativa dal frain dals custs)»

Na

Iniziativa dal pievel «Per la libertad e l'integritad corporala»

Gea

Lescha federala davart in provediment d'electricidad segir cun energias regenerablas

VotInfo

L'app davart las votaziuns

Cun videos d'explicaziun e resultats

